

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Nagybörzsöny Község Önkormányzata

2026-2031

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	35
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	47
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	53
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	58
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	63
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	63
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	64
1. A HEP IT részletei.....	64
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	64
Jövőképünk.....	64
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális).....	65
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	66
3. Megvalósítás.....	69
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	69
3.2 A megvalósítás folyamata.....	69
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	72
3.4 Nyilvánosság.....	72
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	73
4. Elfogadás módja és dátuma.....	74

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Nagybörzsöny Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagybörzsöny a Börzsöny nyugati peremén elhelyezkedő zsákfalú csodálatos természeti környezetben. A települést kettészeli Börzsöny patak. Közigazgatási területe nyugaton az Ipoly folyóig terjed, keleten pedig mélyen benyúlik a Börzsöny erdei közé. Területének csaknem háromnegyede a Duna–Ipoly Nemzeti Parkhoz, egynegyede a Natura 2000 természetvédelmi területéhez tartozik.

Északról Vámosmikola, északkeletről Peröcsény, keletről Szokolya, délkeletről Kőspallag, délről Márianosztra, délnyugatról Ipolytölgyes és (igen rövid szakaszon) Letkés községekkel határos. Nyugati határát (mely egyben államhatár is Szlovákia felé) az Ipoly alkotja. Keleti határa a Nagy-Pogány-hegy (630 m) -

Nagy-Inóc (826 m) - Kis-Inóc (683 m) - Nagy Sas-hegy (608 m) vonalat követi. Területe: 50,69 km²

Közművesítettség: Nagybörzsöny község teljes területén a vezetékes víz, szennyvízcsatorna, villany és gáz közművek rendelkezésre állnak.

Külterületi településrészei:

- Ganádpusztá
- Káposztásrét
- Kisirtáspusztá
- Nagyirtáspusztá

A község gazdasági életében fontos szerepet játszik az idegenforgalom. A látogatókat részben Nagybörzsöny történelmi múltjának emlékei, részben pedig a Börzsöny természeti szépségei

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

vonzzák ide. Nagybörzsönyből hét jelzett turistaút vezet a Börzsöny belseje felé.

A roma nemzetiségű népesség aránya a 2022-es népszámlálás adatai alapján 5,5 %, a német nemzetiségű lakosság 8,3 %.

Nevezetességeink:

Bányásztemplom

Településünket elsőként II. (Vak) Béla király 1138-ban kiadott oklevele említi „Belsun” alakban. E forrásból tudjuk, hogy II. Béla atyja, Álmos herceg 1108 körül két itteni szolgát adományozott családotul az általa alapított dömösi prépostságnak.

Az Árpád-kor második felében érkezhettek ide az első német „hospes”-ek (bizonyos kiváltságokkal ellátott vendégek), de megtelepedésük pontos ideje és az őket behívó földesúr kiléte is ismeretlen. Az eddigi kutatások alapján bizonyos, hogy a XIII. században már két templom állt Börzsönyben. A Szent István magyar király tiszteletére szenteltet feltehetően a magyar hívek emelték, a Szent Miklós-egyházat (a mai Bányásztemplom elődjét) pedig a németek építhették. A Bányásztemplom a katolikusokhoz való 1710. évi visszakerülése után 1788-ig volt Börzsöny plébániájának központja, ekkor az újonnan elkészült barokk templomnak adta át a rangot és a védőszentjét, Szt. Miklóst is. (Ma a Fájdalmas Szűz a Bányásztemplom patrónusa.) Az utóbbi több mint két évszázad folyamán az épület sorsában a legnagyobb változást az 1960-as évek közepén végzett műemléki kutatás és helyreállítás jelentette, majd a 2001. évi renováláskor megerősítették a szentély csillagboltozatát és átfestették a templom külső részét.

Evangélikus Templom

A község főterének közelében áll az evangélikusok klasszicista temploma, mely 1847 és 1852 között épült Belcsák Károly tervei szerint.

Börzsöny német többségű lakossága a többi magyarországi német településhez (pl. Sopron, Selmecbánya, erdélyi Szászföld) hasonlóan igen hamar megismerkedhetett a német földről német nyelvű kiadványokon keresztül terjedő Lutheri reformációval. II. József türelmi rendelete után, 1782 és 1784 közt építették fel a börzsönyi lutheránusok a számukra engedélyezett fatemplomot a mai evangélikus templom helyén a Börzsöny-patak partján. A mai főtéren lakó idősek elmondása szerint az evangélikus ősök a telkeik patak felőli végét ingyen adták át a gyülekezetnek a templom céljára.

A Szent István-templom

Az első ismertetések a néphagyományra támaszkodva – mely szerint I. István király emeltette a templomot – építésének idejét tévesen a XI. századra tették. Henszlmann Imre ismerte fel a XIX. század hetvenes éveiben, hogy az épület arányai és műrészletei alapján a XIII. század első felében készülhetett. Az 1965-66-os falkutatás ezt a keltezést erősítette meg, néhány építéstörténeti adattal kiegészítve: a vakolat leverése után a torony belsejében láthatóvá vált, hogy a tornyot később építették a hajó mellé. A két építkezés közt azonban nem telt el sok idő: erre utalnak az ikerablakok lábazatai és fejezetei, melyek szintén a XIII. század első felére jellemzőek. A vakolat leverése után kiderült, hogy a szentély falának felső részét is átépítették. Ez az újrafalazás szintén a XIII. század első felében történhetett, amit az ívsoros főpárkány igazol. Az újkori, téglából falazott oltár megbontásakor két, valószínűleg sírkőből származó, olvashatatlanra kopott feliratú töredék került elő. A hajóban a vakolat leverése után előbukkantak a kváderkövekre festett felszentelési kereszték (12 db). Az újkori padlóburkolat alatt megtalálták a nyugati karzatot tartó pillér alapozását. (Mérete 1 x 1 méter, helye téglával lett jelezve.) A tetőszerkezet elbontása után megfigyelhetővé vált, hogy a középkori fedélszék nyitott volt. (Tehát nem volt padlástér, a hívők feltekintve a nyeregtető belső oldalát láthatták.) A legkésőbbi átalakítás a templomon a hajó és a torony közt, a konzolos, áthatásos élszedett, a XV. századra jellemző ajtó vágása volt. Az itt kisedett kváderek, valamint egy faragott kőmedence felhasználásával falazták el a román kori toronykaput.

A templomot 40 x 16 méteres, 0,8 méter vastag, szabálytalan falazású, részben újkori kiegészítésű körítőfal övezi. Lehetséges, hogy a Szent István-egyházat egyedül a bürzsönyi magyarok emelték, de az is elképzelhető, hogy más közeli, mára már elpusztult középkori falvak (pl. Ganád vagy Kürt) népe is ez alá a plébánia alá tartozott egy időben. Az építő gyülekezet létszámára a templom hajójának nagysága – kb. 30 négyzetméter – szolgálthat támpontot.

A templomot 1990-ben életveszélyessé nyilvánították, mivel falai időközben megsüllyedtek és megrepedtek. 1994-ben a Szent István Király Alapítvány kezdeményezésére elkezdődött a restaurálás előkészítése, melynek során Sedlmayr János építész tervei alapján megtörtént a helyreállítás, és az esővíz elvezetésének megoldása után sikerült megállítani a falak süllyedését is.

A Szent Miklós-templom

A 18. század végén épült, de a Szent Miklós titulus ekkor már hosszú múltra tekintet vissza a településen. A 13. században az ide érkező németek egyházát, a mai Bányásztemplom elődjét a nyugati jövevények körében kedvelt védőszent, Szent Miklós (a kalmárok, kereskedők védőszentje) tiszteletére szentelték fel.

1782-ben a mai barokk plébániatemplom építését az akkori esztergomi érsek, Batthyány József támogatásával. Hat év munka után, 1788-ban szentelte fel a primás az új egyházat, amely átvette vagy „megörökölte” a Bányásztemplom védőszentjét, Szent Miklóst. (A Bányásztemplom ma csak kápolna, védőszentje a Fájdalmas Szűz.) Az 1788 óta álló egyhajós Szent Miklós-templom már nem kelet-nyugati tengelyű, hanem nagyjából észak-déli irányítottágú. (A középkor végéig általános katolikus szabály mondta ki az egyházak kelet-nyugati tájolását, és a halottak ilyen irányban való eltemetését is.) Az épület északi, bejárati vagyis homlokzati részén tornyot találunk, ennek felső részében található a harangok. A késő barokk stílusú templom belső tere világos, hajója három csehsüveg-boltozatos részből áll, a szentélyt is hasonló módon fedték le. A szentélyben található a copf stílusú (= a barokk egyik kései irányzata) oltár, ami felett látható a XVIII. század végéről származó oltárkép, mely Szent Miklós apoteózisát (megdicsőülését) ábrázolja. A szentély bal oldalán az „Utolsó vacsora”, jobb oldalán a „Krisztus megkeresztelése”, az első boltszakasz jobb oldalfalán Szent Imre, a bal oldalon pedig a domonkos rendi Margit apácát (Árpád-házi Szent Margitot, IV. Béla leányát) ábrázoló vászonképek láthatók. A sekrestye a szentélyből nyílik, itt található az istentisztelethez szükséges kelléket, pl. a szertartáskönyvek és a miseruhák.

Tájház

A Bányásztemplom mellett, a plébánia és a régi katolikus iskola szomszédságában található 17. századi épületbe lépve több generációnyit ugorhatunk vissza az időben.

A négy helyiségből álló ódon házban több apró kiállítás mutatja be a település utóbbi évszázadait. Az első, úgynevezett tiszta szobában az egykori nagybürzsönyi Ércbányászati Múzeum anyaga kapott helyet, mely bemutatja a helyi bányászat történetét és a hegységben előforduló ércesedések, ásványok jelentős részét.

A változatlan formában ránk maradt szabad kéményes konyhában a 20. század elején élt nagybürzsönyi német háziasszonyok konyhai felszerelésével és ételkészítési módszereivel ismerkedhetünk meg.

Ugyanennek a korszaknak a berendezései tárgyait és a helyi, nagybürzsönyi német viseletet csodálhatjuk meg a hátsó szobában.

A leghátul található apró kamrában a ház körüli munkához és a különböző kézműves mesterségekhez tartozó tárgyakkal és munkafolyamatokkal találkozhatunk.

A kb. húsz méter hosszú, egy méter széles alapfalakkal rendelkező épület alatt hűvös pince található, amelyben egykor a híres nagybürzsönyi borral teli hordók sorakoztak.

Világháborús Emlékművek

I. Világháborús emlékmű: A főtér, a Hunyadi tér nyugati részén található az I. Világháborúban 1914 és 1918 közt elesett nagybürzsönyi férfiak emlékére állított turulmadaras emlékmű. Az akkor

túlnyomó részben német nyelvű településről több száz férfi vett részt az első világháború harcaiban. Közülük 76-an áldozták életüket hazájukért, amely veszteséggel Nagybörzsöny kiemelkedik a környék falvai közül.

II. Világháborús emlékmű: A Hunyadi tér keleti részén a posta közelében áll a II. Világháborús emlékmű. Ezen nemcsak a különböző harctereken elesett nagybörzsönyi katonák, hanem az 1944-1945 telén Nagybörzsöny környékén zajló összecsapásoknak áldozatul esett helyi lakosok és a Szovjetunióba hurcolt, az ottani kényszermunka során elhunyt személyek nevei olvashatók. (Összesen 74 személy.)

Az emlékműhöz tartozó, az áldozatok neveit tartalmazó két díszes kivitelű táblát a Kanadában élő, nagybörzsönyi származású Klein Gyula adományából készítették.

Vízimalom

A főtértől két perces sétára található az evangélikus templom szomszédságában az Antal-féle műemlék vízimalom.

A hosszú, nyeregvetős malomépületben a molnár és családja, valamint a háziállatok is helyet kaptak. A meghajtáshoz szükséges vizet a patakon kb. 200 méterre feljebb épített duzzasztógáttól egy keskeny csatornán vezették az épülethez. A malomrész kétszintes: a hosszanti fal síkjából kiugró nyeregvető védi az alsó szinten lévő vízikereket és a hozzá kapcsolódó erőátviteli művet. A mélyen elhelyezett malomkerék felülcsapó, azaz a víz felülről zúdul a lapátokra, így nagyobb meghajtó erőt jelent, mint az alulcsapó megoldás esetében. A víz az épület alatti alagúton, majd egy rövid árokszakaszon át tér vissza a patakba. A kerék feletti szinten, lényegében a földszinten található a daráló, a hengerszék és a tisztítóberendezések. A malomszerkezet mai hengerszékei az 1930-as években kerültek beépítésre.

Az Antal-féle malmot inkább csak a falubeliek használták. Az aratás és cséplés után nyáron és kora ősszel éjjel-nappal folyamatosan üzemelt, így napi 12-16 mázsa búzát őrölt naponta. Az első őrlésből származó terméket szítalással választották ketté. A finom lyukú szitán áthullott a kész finom liszt, a szitán fennakadt, durvábbra őrölt korpás anyagot pedig újra őrölték, amíg csaknem korpamentes nem lett.

A malom lakószobájában a Pest Megyei Malomipari Vállalat által fenntartott kis kiállítás a malomipar történetét mutatja be.

Helyi termékek és kiállítások:

Csipkefaragások Kókai Géza szépművészeti fafaragások kiállítása.

Lek-vár-lak

Házi füstölt hús készítmények

Mesekerámia Palisca Mária

Padlaskincsek kézműves ajándékbolt

Neszka Házi aszalt – szárított termékek

Mézeskalács

OSZI füstölt finomságai

Magfaragó Műhely

Szállás:

Az utóbbi években egyre nagyobb igény merült fel a falusi szálláshelyekre, hiszen a nyugodt és tiszta levegőjű környezet, illetve a település látnivalói, nevezetességei egyre több vendéget vonzanak. A szálláshelyek a Bogács, a Börzsöny Aranya Vendégház, Börzsöny Szive Vendégház, Butella Vendégház, Dienesz Vendégház, Édes Otthon Vendégház, Erdészház Nagybörzsöny, Erzszi Vendégház, Félkrajcár Szálló, Fülemüle Vendégház, Gubovics Vendégház, Hétszilvafás vendégház, Hubertus Vendégház, Kata Porta, Keltike, Kis Sziget Vendégház, Malomkert Hotel És Étterem, Malomkert Huber Vendégháza, Margaréta Vendégház, Nagybörzsönyi Pihenőház, Nekem a Börzsöny Vendégház, Padlaskincsek Muskátlis Vendégháza,

Padlaskincsek Vendégház, Patakház, Riesling Vendégház és Pince, Sasfészek Vendégház, Schneider-Ház, Szent Orbán Erdei Hotel, Szívem Csücske Vendégház, Telihold Vendégház, Tornácos Vendégház, Vadász Vendégház, Vándor Székely Vendégház, Virágoskert Vendégház, Vizimalom Vendégház, Wolf Vendégház

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2019	634	bázis év
2020	629	99,21%
2021	619	98,41%
2022	577	93,21%
2023	562	97,40%
2024	570	101,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakónépesség alatt az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkezőket értjük.

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy, hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

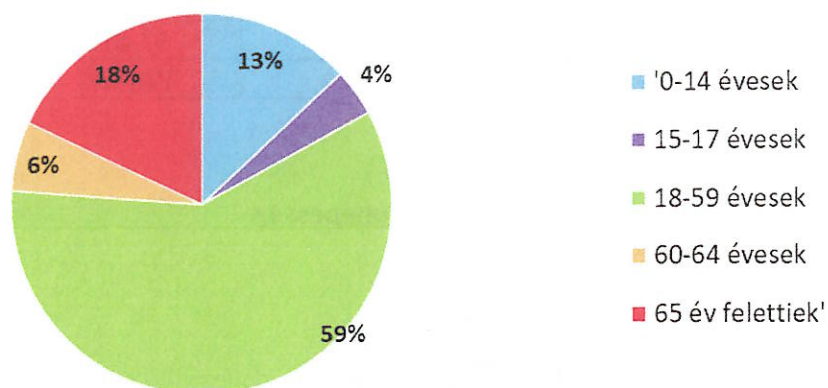
Az állandó népesség korcsoportok és nemek szerinti megoszlásában a nők és férfiak aránya kiegyenlített.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)

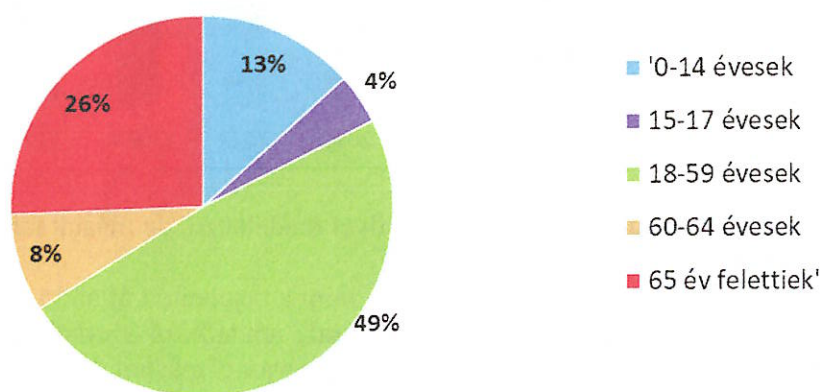
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	323	324	647	49,92%	50,08%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			15	2,32%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	42	43	85	6,49%	6,65%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	14	27	2,01%	2,16%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	191	157	348	29,52%	24,27%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	19	27	46	2,94%	4,17%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	58	83	141	8,96%	12,83%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

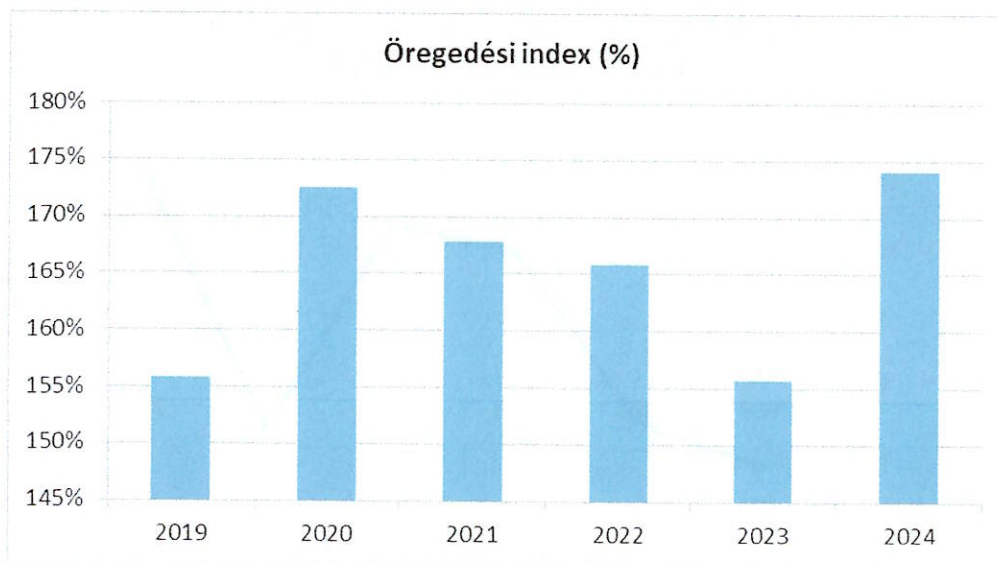

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	148	95	155,79%
2020	157	91	172,53%
2021	151	90	167,78%
2022	141	85	165,88%
2023	137	88	155,68%
2024	141	81	174,07%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettek vannak többen, és a település elöregedő.

Az öregedési index adatai alapján Nagybörzsöny öregedő település, a 0-14 éves korú állandó lakosok száma fokozatosan elmarad.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2019	-6,23
2020	-3,17
2021	9,62
2022	11,71
2023	-3,51
2024	15,90

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás értékét úgy számoljuk ki, hogy az élveszületések számából kivonjuk a halálozások számát. A településen kevés gyermek születik a halálozások száma az öregedő lakosság miatt magasabb. Természetes szaporodás helyett, természetes fogyás tapasztalható. Sajnos minden évben a halálozások száma meghaladta az élveszületések számát, mely országos tendencia.

Mivel a település zsákfalú, és a helyben lévő munkalehetőség igen csekély, valamint az intézményrendszer is hiányos (pl. nincs általános iskola a településen), ezért kevés a vonzó dolog egy fiatal párnak, fiatal családnak.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2019	-17,13
2020	1,58
2021	-27,24
2022	-16,72
2023	-15,80
2024	-5,30

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Célunk, hogy Nagybörzsöny Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja segítséget, lehetőséget, útmutatást adjon minden hátrányos helyzetű csoportba tartozó lakos számára élhetőbb környezet megteremtését segítjük elő. A község jelentős táji és épített örökséggel rendelkezik. A természeti és épített örökség megőrzésével fontos ökológiai és identitás tudatosságot érhet el. Gazdasági szempontból a település vonzóvá tétele a fiatal, családalapítás előtt állók részére.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagybörzsöny Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Helyi rendeletek:

Az önkormányzat a feladat -és hatáskörben tartozó ügyekben – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készségek javítása, erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét helyi rendeletében feltételekhez kötheti. Ide kapcsolódó helyi rendeletek:

- a szociális ellátások helyi szabályairól 2/2024. (III.13.) önkormányzati rendelet
- Nagybörzsöny Község Helyi Építési Szabályzatáról szóló 10/2013. (XII.18.) önkormányzati rendelet
- a közművelődésről szóló 8/2021. (X.26.) önkormányzati rendelet
- az intézményi térítési díjakról szóló 6/2025. (IV. 30.) önkormányzati rendelet
- a szociális célú tűzifa juttatásról szóló 8/2025. (X.08.) önkormányzati rendelet

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési rendelet, Szociális rendelet, Ciklusprogram és Gazdasági program, Településfejlesztési koncepció.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagybörzsönyi Német Nemzetiségi Önkormányzat

Nagybörzsönyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Kemencei Közös Önkormányzati Hivatal

Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása, illetve ezen belül a

- „Gondoskodás Összefogással” Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátásokat Biztosító Központ (SZEBK)
- Ister-Granum Eurorégió EGTC
- Börzsöny - Duna – Ipoly Vidékfejlesztési Egyesület,
- Ipoly Eurorégió Határon Átnyúló Együtműködés
- Szob Járási Család- és Gyermejköltségi Szolgálat

Nagybörzsöny Község Önkormányzata 2013. évtől rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi Programmal.

Helyi civil szervezetek:

TENE – Tegyük Együtt Nagyborzsönyért Egyesület

Egyházközi mőködtet Karitás csoportot

Nagyborzsönyi Polgárör Egyesület

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Nagybörzsöny Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megalkotásához a BM Módszertani útmutató 1. számú mellékletében megnevezett adatokat a Népszámlálás 2001, Népszámlálás 2011, KSH statisztikai jelentések, az Országos Területfejlesztési és Információs Rendszer adatbázisa (TeIR), és az Önkormányzat adatai kerültek felhasználásra.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Mélyszegénységről akkor beszélünk, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek.

E terület vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések azok, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)

A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

Ha teljesülnek a következők, akkor az adott személy hátrányos helyzetű családi háttérből érkezik:

- A család szegény, vagy nyomorban él, jövedelme főként segély, nyugdíj, nyugdíjszerű ellátás, esetleg alkalmi munka után járó jövedelem.
- Szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban sokan laknak együtt, így kevés az egy személyre jutó alapterület. A lakhatási feltételek egészségtelenek, például vizes, salétromos falak, nagy páratartalom, alagsori lakás, szuterén. A felszereltség rossz, például hiányzik a konyha, a fürdőszoba, beltéri WC, nincsenek alapvetőnek tartott háztartási készülékek.
- A szülők iskolázatlansága: csak általános iskolát végeztek, vagy olyan érettségit nem igénylő szakképzettségük van, amivel szinte lehetetlen munkát találni.
- A deviáns környezetben elszenvedett szocializációs ártalmak, a közeli hozzátartozók például alkoholisták, drogfüggők, játékszenvedélytől szenvednek.
- Nincs család, a gyerek állami gondozott, vagy a fiatal onnan került ki, egyszülős családban nevelkedik, a szülei elváltak, az egyik szülő meghalt, vagy éppen a családban több generáció, illetve távolabbi rokonok élnek együtt.
- Legalább az egyik szülő beteg vagy fogyatékos, így fizikailag képtelen gyermekeit megfelelően ellátni, gondozni.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A roma nemzetségtől népesség aránya a 2022-es népszámlálás adatai alapján 5,5 %..

A mélyszegénységre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre konkrét adatok, de tapasztalatból elmondható, hogy település szinten nem jelent problémát. Hajléktalan személy nem él a községben.

Az önkormányzat segélyezési tapasztalatai, valamint a statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a legsúlyosabb gond a roma lakosság helyzetének romlása. Oka és következménye a tanulási

nehézség, majd kimaradás a képzésből, alacsony iskolai végzettség miatti munkanélküliség, egészséges életmód hiánya, higiénias viszonyok romlása.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része a pénzbeli juttatások rendszeréből származik. Az inaktív emberek között nagyobb számban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek és a romák. A munkaerő – piacra jutás fő akadályja az alacsony iskolai végzettség, a tartós munkanélküli létből fakadó motivátlanság, kevés helyi munkahely, és a közlekedési nehézség. A létminimum alatt élő személyek számáról nincsenek adatok.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2019	40,03	32,36
2020	39,73	31,46
2021	42,07	30,80
2022	43,74	29,68
2023	42,13	24,54
2024	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla:3.1 – 2024. évben a táblázat adatot nem tartalmaz

Az adatok alapján elmondható, hogy az SZJA adófizetők száma stagnál.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

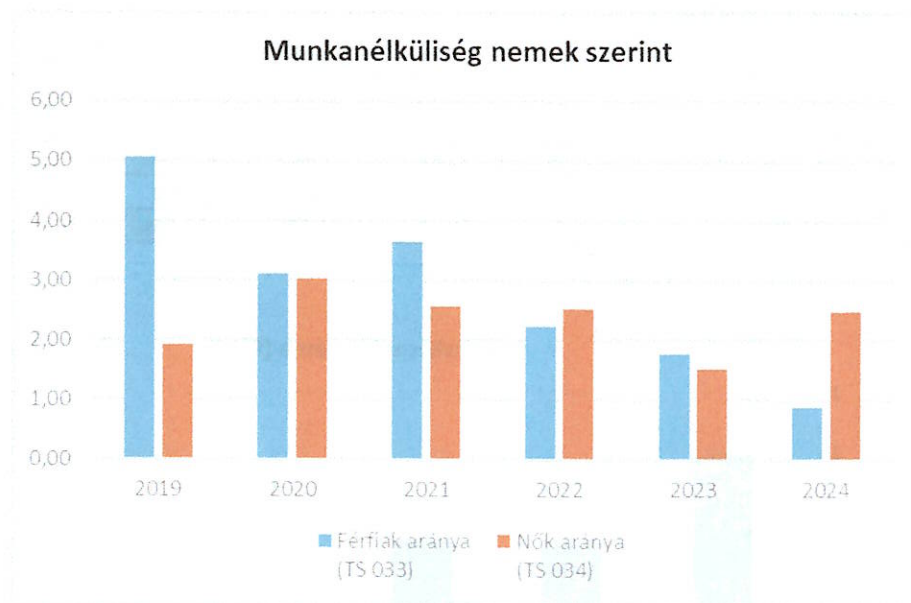
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;
Az elmúlt öt évben a 15-64 év közötti állandó népesség lassú csökkenést mutat, a regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt öt év alatt folyamatosan csökkent.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2019	5,06	1,93	3,50%
2020	3,11	3,02	3,07%
2021	3,64	2,56	3,10%
2022	2,24	2,53	2,39%
2023	1,77	1,52	1,65%
2024	0,89	2,48	1,69%

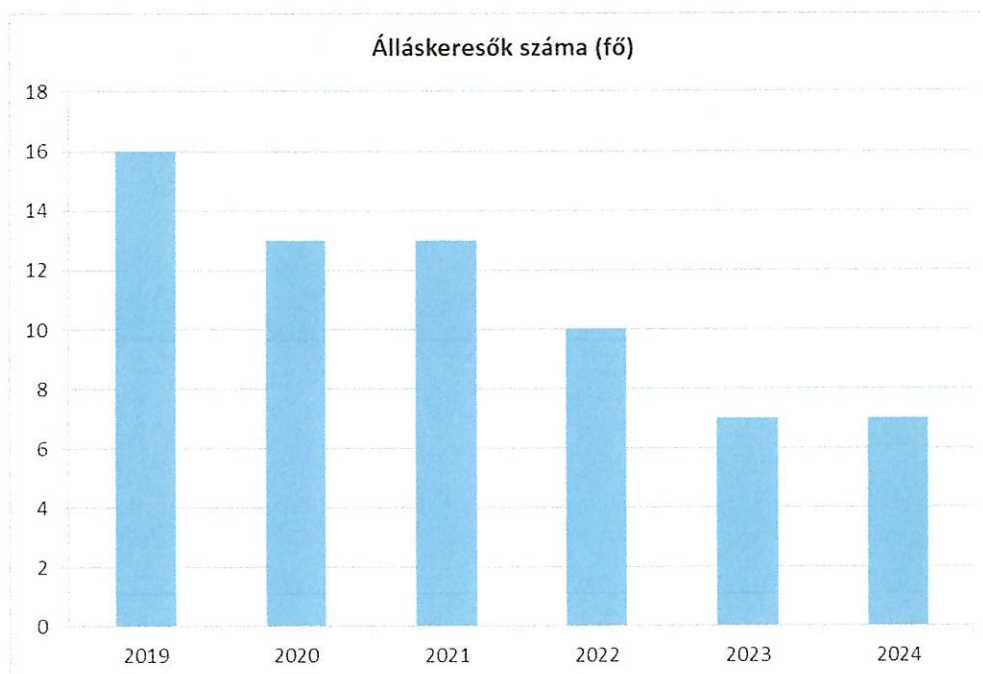
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.2.1.;

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	16	13	13	10	7	7
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	1,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	6,25%	0,00%	7,69%	0,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	7,69%	0,00%	0,00%	14,29%
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	1,00	1,00	1,00	0,00	1,00
	%	12,50%	7,69%	7,69%	10,00%	0,00%	14,29%
36-40 év (TS 041)	Fő	4,00	1,00	1,00	2,00	2,00	0,00
	%	25,00%	7,69%	7,69%	20,00%	28,57%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	4,00	2,00	1,00	3,00	1,00
	%	6,25%	30,77%	15,38%	10,00%	42,86%	14,29%
46-50 év (TS 043)	Fő	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00
	%	6,25%	15,38%	23,08%	30,00%	14,29%	28,57%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28,57%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
	%	18,75%	7,69%	7,69%	10,00%	0,00%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	4,00	3,00	2,00	1,00	0,00
	%	25,00%	30,77%	23,08%	20,00%	14,29%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

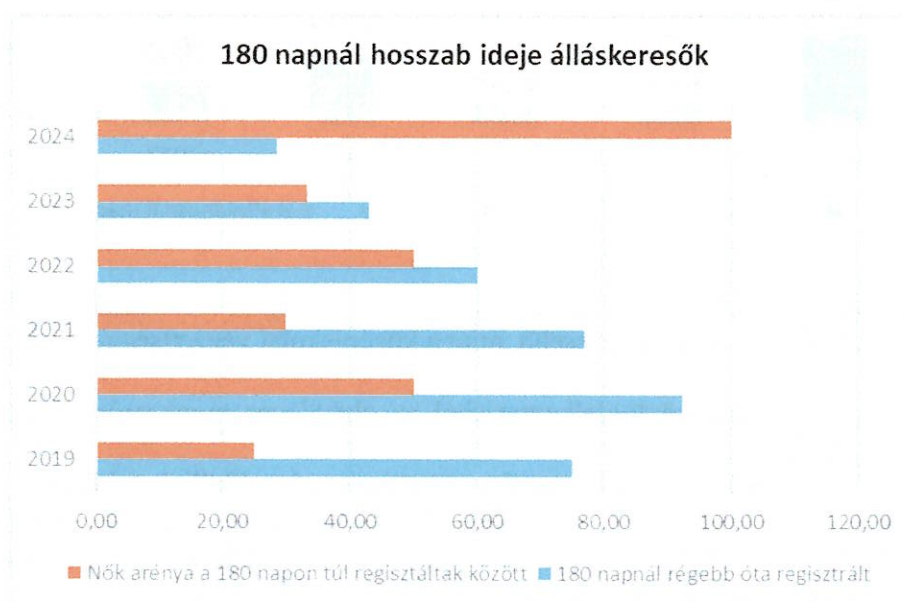
3.2.2.

A korcsoportok szerinti álláskeresők száma az 46 év kor feletti lakosságot érinti a legnagyobb mértékben. A település sajátossága, hogy a közlekedés és az alacsony jövedelmek miatt a munkanélküliek még a Foglalkoztatási Osztályt sem keresik fel – Vácon, busz és vonat átszállással közelíthető meg -, mivel azzal tisztában vannak, hogy ellátásra nem jogosultak (nincs megfelelő biztosítási jogviszonya, vagy már túl régóta munkanélküli és nem jogosult ellátásra, ezért az alábbi tábla kimutatásához hozzá tartozik, hogy csak a nyilvántartott álláskeresőket veszi figyelembe.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2019	75,00	25,00
2020	92,31	50,00
2021	76,92	30,00
2022	60,00	50,00
2023	42,86	33,33
2024	28,57	100,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

; 3.2.3.

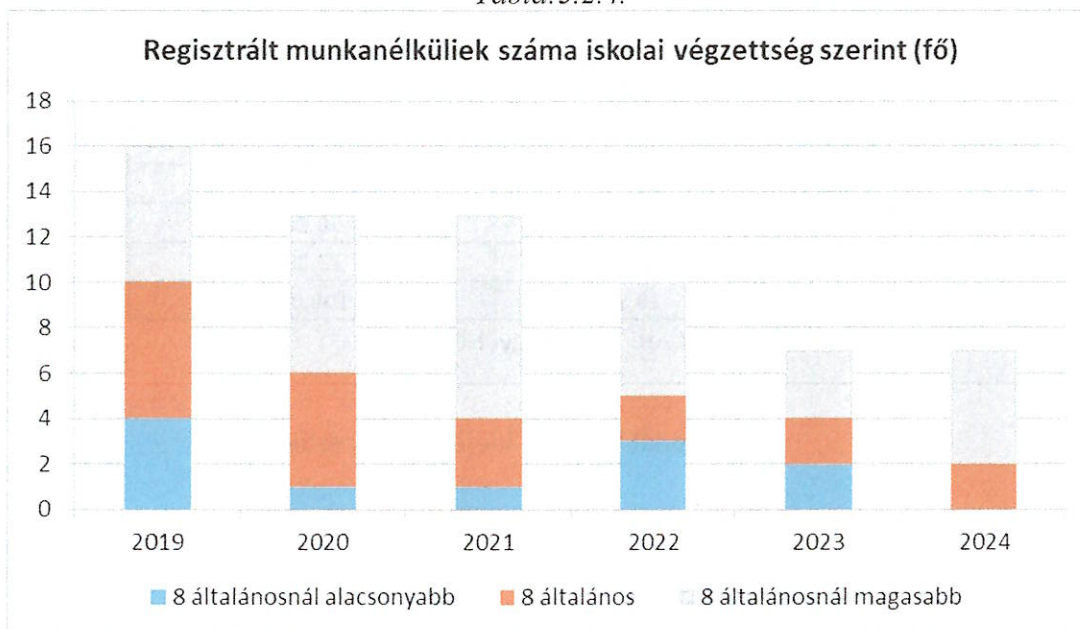
A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek tartósan munkanélküliek a járás, megye, régió és az ország viszonylatához mérten, és mind nő.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	16	4	25,00%	6	37,50%	6	37,50%
2020	13	1	7,69%	5	38,46%	7	53,85%
2021	13	1	7,69%	3	23,08%	9	69,23%
2022	10	3	30,00%	2	20,00%	5	50,00%
2023	7	2	28,57%	2	28,57%	3	42,86%
2024	7	0	0,00%	2	28,57%	5	71,43%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla: 3.2.4.

Az adatok alapján jól látható, hogy a legfeljebb 8 általános iskolát végzett munkanélküliek aránya kevesebb, mint a középiskolai végzettséggel rendelkezőké.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás megszervezése a tartós munkanélküliek minél nagyobb számban történő "visszavezetése" a munka világába, tartós munka, kereseti lehetőség biztosításával. A tapasztalatok azt mutatják, hogy e foglalkoztatás hiányában ezeknek a személyeknek a különböző segélyekből kellene megélniük.

Közfoglalkoztatás keretében végezhető tevékenységek:

- a Kftv.-ben meghatározott feladat, továbbá törvény által előírt állami feladat, vagy

- a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, vagy
- a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat,
- a helyi vagy azon túlmutató közösségi – így különösen –
- egészségmegőrzési,
- szociális,
- nevelési, oktatási,
- kulturális, kulturális örökség megóvása, műemlékvédelmi,
- természet-, környezet- és állatvédelmi,
- gyermek- és ifjúságvédelmi, sport,
- közrend és közlekedésbiztonsági,
- ár- és belvízvédelmi célú,
- közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladat, vagy
- a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat.

További feltétel, hogy a felsorolt feladatok kizárólag akkor láthatók el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt.

A közfoglalkoztatást megelőzően a munkába állók orvosi alkalmassági vizsgálaton, valamint munkavédelmi oktatáson vesznek részt. A közfoglalkoztatottak gyakran hosszú ideig kiesnek a munkából, gyakorlatuk az adott tevékenységre nem mindig van, egészségi állapotuk is változó.

A munkáltatónak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkafeltételeket meg kell teremtenie.

A közfoglalkoztatásban végzett tevékenység nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált.

A közfoglalkoztatási jogviszony a közfoglalkoztató és közfoglalkoztatott által kötött közfoglalkoztatás szerződéssel jön létre, amelyet írásba kell foglalni.

A közfoglalkoztatási jogviszonyra a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit a Kftv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni. A közfoglalkoztatási jogviszony legfontosabb sajátosságai a következők:

- csak határozott időre (legfeljebb 12 hónap) létesíthető,
- a jogviszony tartamát naptárilag vagy más alkalmas módon meg kell határozni (közfoglalkoztatási szerződésben),
- próbaidő nem köthető ki,
- a rendes munkaidő időtartama napi 4, 6 vagy 8 óra lehet,
- a közfoglalkoztatott közfoglalkoztatási bérre (81.530 forint) vagy – középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel és szakképesítéssel – közfoglalkoztatási garantált bérre (106.555 forint) jogosult,
- a munkavezető külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatási bérre (89.705 forint) vagy –középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel és szakképesítéssel– közfoglalkoztatási garantált bérre (117.245 forint) jogosult, közfoglalkoztatási jogviszonyban történő foglalkoztatás esetén,
- az állásidőre a közfoglalkoztatott külön jogszabályban meghatározott bérezésre (1160 forint/nap) jogosult,
- a szabadság mértéke közfoglalkoztatási jogviszonyban naptári évenként 20 munkanap,
- a szabadsága tartamára a közfoglalkoztatottat közfoglalkoztatási bér, illetve közfoglalkoztatási garantált bér illeti meg,
- a betegszabadsága tartamára a közfoglalkoztatottat a közfoglalkoztatási bér, illetve a közfoglalkoztatási garantált bér 70%-a illeti meg,

- fizetés nélküli szabadságot köteles engedélyezni a közfoglalkoztató, ha a közfoglalkoztatott a közfoglalkoztatási jogviszony időtartama alatt olyan munkáltatónál, aki nem lehet közfoglalkoztató, legalább 3 nap, legfeljebb 90 nap időtartamú határozott idejű munkaviszonyt létesít, kivéve, ha a közfoglalkoztató a munkavégzéshez kapcsolódóan a képzés lehetőségét is biztosítja,
- várandóssága idejére egészségi állapotának megfelelő munkakört kell felajánlani a közfoglalkoztatott számára, ha a munkaköri alkalmasságára vonatkozó orvosi vélemény alapján a munkakörében nem foglalkoztatható,
- foglalkoztathatósági szakvéleményezést kell kérni a közfoglalkoztatás megkezdése előtt, amely azt határozza meg, hogy a munkavállaló mely foglalkozási korlátozás mellett folytathat kereső tevékenységet,
- önkormányzati közfoglalkoztatás esetén a munkaügyi központ, más közfoglalkoztatás esetében a közfoglalkoztató kezdeményezi a foglalkoztathatósági szakvéleményezést,
- a foglalkoztathatósági szakvélemény kiállításától számított két évig érvényes, és több foglalkoztatónál felhasználható.

A Kftv. három hónap időtartamra kizárja a közfoglalkoztatásból mindazokat, akiket tanköteles gyermekük mulasztása miatt szabálysértés elkövetéséért három hónapon belül jogerősen elmarasztaltak. A kizárásról a munkaügyi kirendeltség dönt a Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer adatai alapján.

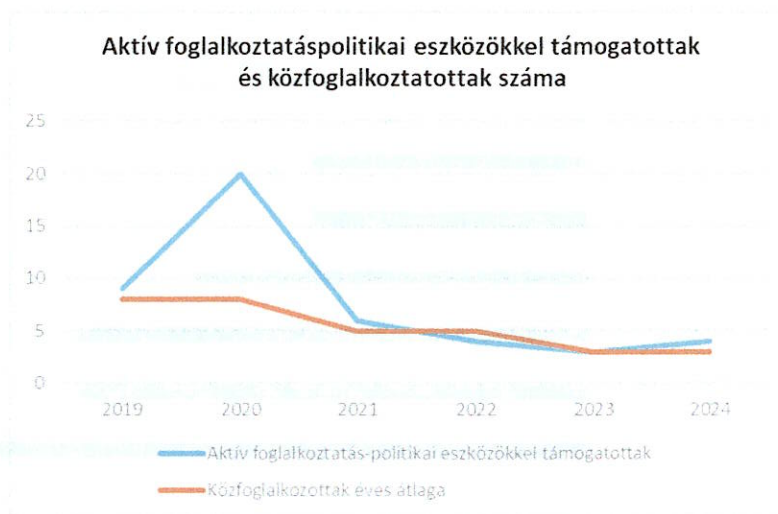
A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási- és nyugellátásra (táppénz, nyugdíj).

A közfoglalkoztatottak száma 2024. évben 3 fő. Számuk az eltelt években jogszabályi rendelkezés értelmében csökkent.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
	9	8
	20	8
	6	5
	4	5
	3	3
	4	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla: 3.2.5

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok; a térségben nincsenek

A település kevés potenciális munkalehetőséget kínál. A lehetőségeket az önkormányzat és intézményei adnak korlátozott létszámban az óvoda, konyha, könyvtár. A bejegyzett vállalkozások száma alacsony, így kevés főt tudnak foglalkoztatni. Település hátránya, hogy nagyobb a központibb településhez tartozó távolsága, valamint a tömegközlekedést (busz, vonat) összehangolásával érhető el a távolabbi munkahely. A helyben tervezett fejlesztések jelentősen csökkentenék az utazás idejét és költségeit, rugalmasabbá és könnyebbé tennék a munka és család feladatainak összehangolását. A falusi turizmus lehetőség lenne a gazdasági fellendülésre, munkahelyteremtésre.

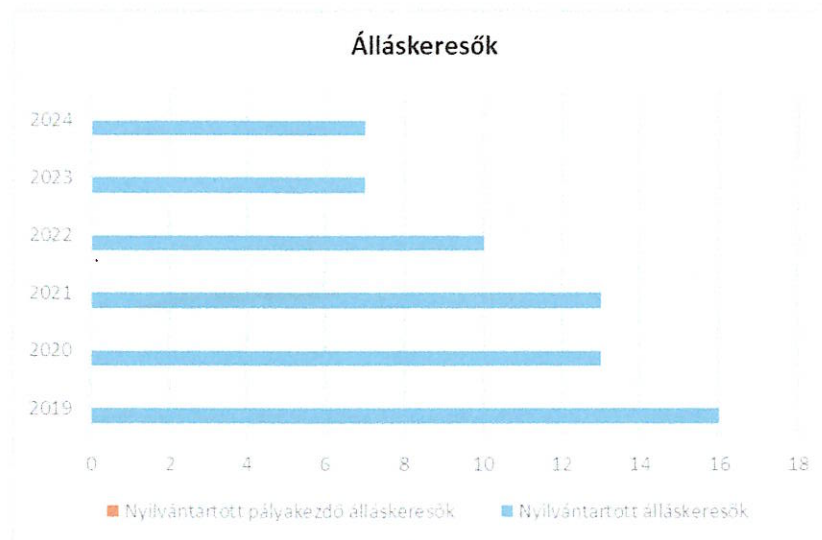
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük nincs. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Az iskola elvégzése után, ha tehetik nem a településen kezdenek életvitelszerűen élni.

- f)

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2019	16	0
2020	13	0
2021	13	0
2022	10	0
2023	7	0
2024	7	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla: 3.2.6.

- g) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok helyben nem elérhetőek.

A Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya tud segítséget nyújtani az alábbi esetekben:

- a szakképzetlen vagy a nem hasznosítható szakképzettséggel rendelkezőknek,
- a pályakezdő és 25. év alattiaknak,
- az 50. életévüket betöltötteknek,
- a programban történő részvételt megelőző 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesülteknek,
- a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetett vagy már tartósan álláskeresőknek

- h) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására az Önkormányzatnak nincs lehetősége.

- i) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincsen tudomásunk hátrányos megkülönböztetés megjelenéséről, hivatalos panasz nem érkezett sem az Önkormányzathoz, sem az Egyenlő Bánásmódot Felelős Főigazgatósághoz.

- j) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei: Nincs adat.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális biztonság megteremtése érdekében a társadalmi egyenlőtlenség mérséklésére a szociális, valamint a gyermekvédelmi törvényben rögzítésre kerültek azok az ellátási formák, amelyeket a szociálisan rászoruló állampolgárok számára biztosítani szükséges. A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt az elmúlt években többször is módosították. A szociális ellátások jellemzően az egy főre jutó jövedelemhez kötöttek, így az ellátásban részesülők számának növekedése a családok jövedelmének csökkenését mutatja.

Mind a pénzbeli, mind a természetbeni támogatások megállapításánál a háztartás egy főre jutó jövedelmének nagysága a meghatározó. A pénzbeli és természetbeni ellátások járhatnak rendszeres, illetve eseti jelleggel. A segélyezési rendszerben kiemelt szerep jut

- az időskorúak, egyedül állók, valamint krízishelyzetbe került családok anyagi ellehetetlenülésének megakadályozására,
- a túlzott lakásterhek enyhítésére,
- az egészségi állapot teljes leromlásának megakadályozására, valamint
- eseti krízishelyzet kezelésére.

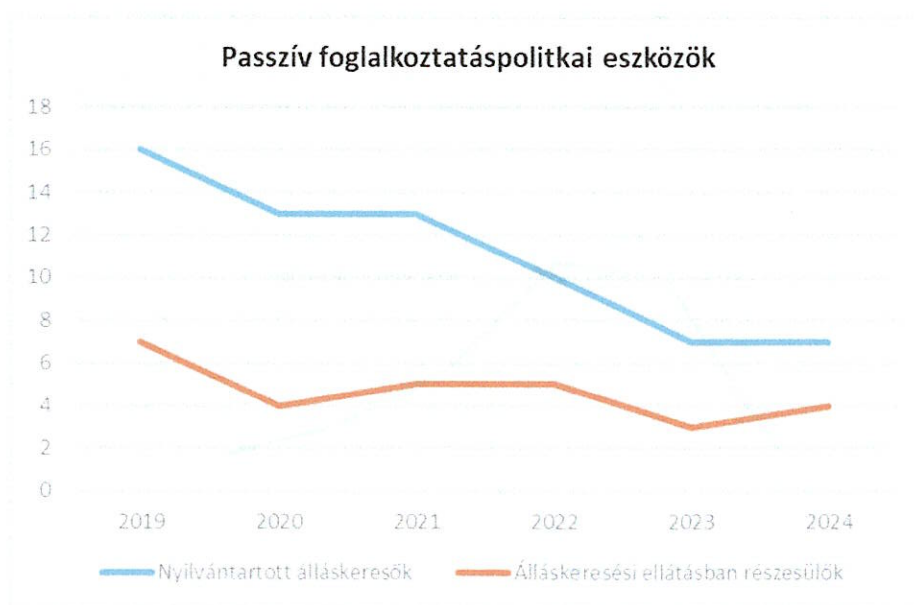
Külön megemlítendő a téli tüzelő (szociális tűzifa) támogatás.

Álláskeresési segélyben az elmúlt években több mint felére csökkent. Pályakezdő álláskereső nincs nyilvántartva a rendszerben.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
	16	4,09%	7	43,75%
	13	3,41%	4	30,77%
	13	3,44%	5	38,46%
	10	2,85%	5	50,00%
	7	2,08%	3	42,86%
	7	2,01%	4	57,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.3.1.;

Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma csökken. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma 2024. évben 1 fő.

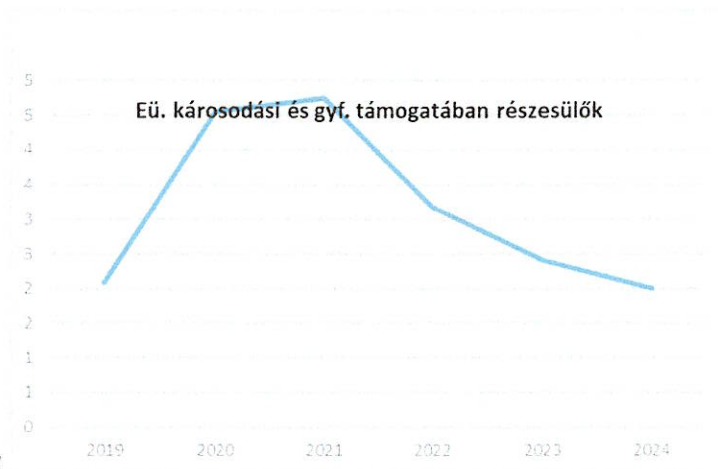
3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
019	5	31,25%	5	29,75%	12	75,00%
020	6	46,15%	3	22,00%	10	76,92%
021	5	38,46%	5	38,54%	10	76,92%
022	1	10,00%	2	20,00%	6	60,00%
023	2	28,57%	1	13,43%	5	71,43%
024	2	28,57%	1	16,00%	6	85,71%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2.;

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2019	2
2020	5
2021	5
2022	3
2023	2
2024	2

Forrás: TeIR, KSH

3.3.3.

Az elmúlt években jelentős változás nem történt a regisztrált munkanélküliek száma, valamint az álláskeresői járadékra jogosultak aránya között. A Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán nyilvántartott álláskeresők részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadékot, nyugdíj előtti álláskeresői segélyt, valamint költségtérítést adhatnak. Az álláskeresői járadék maximum időtartama 90 nap lehet, összege a munkaerő-piaci járulék alap 60%-a, de nem lehet magasabb a minimálbérnél.

Az aktív korúak esetében egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, vagy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás állapítható meg a Foglalkoztatási Osztály támogatásának kimerítése utántól. A megállapított támogatásokat a törvényben meghatározott időnként felül kell vizsgálni – jelenleg évente. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőknek harminc nap időtartamban munkát kell végeznie az önkormányzati intézmények, a közterületek, a buszmegálló, a községi temető rendben tartásában, tisztításában.

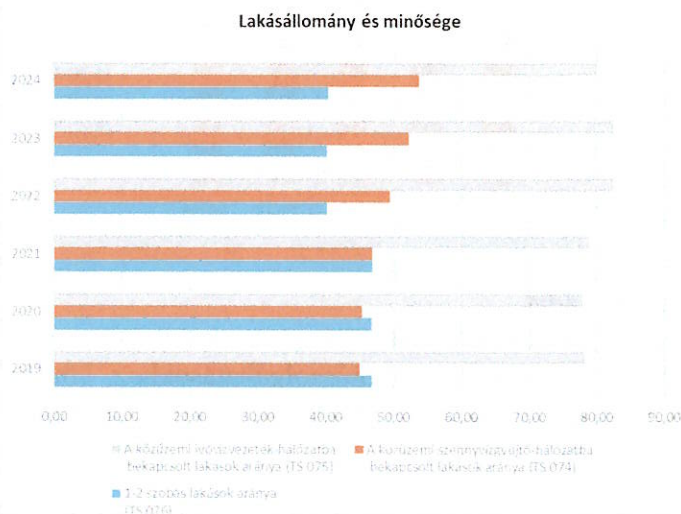
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Tábla: 3.4.1.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2019	353	0	0,00	46,74	45,04	78,19
2020	353	0	0,00	46,74	45,33	77,90
2021	354	1	2,82	46,89	46,89	78,81
2022	358	0	0,00	40,22	49,44	82,40
2023	358	0	0,00	40,22	52,23	82,40
2024	359	1	2,79	40,39	53,76	79,94

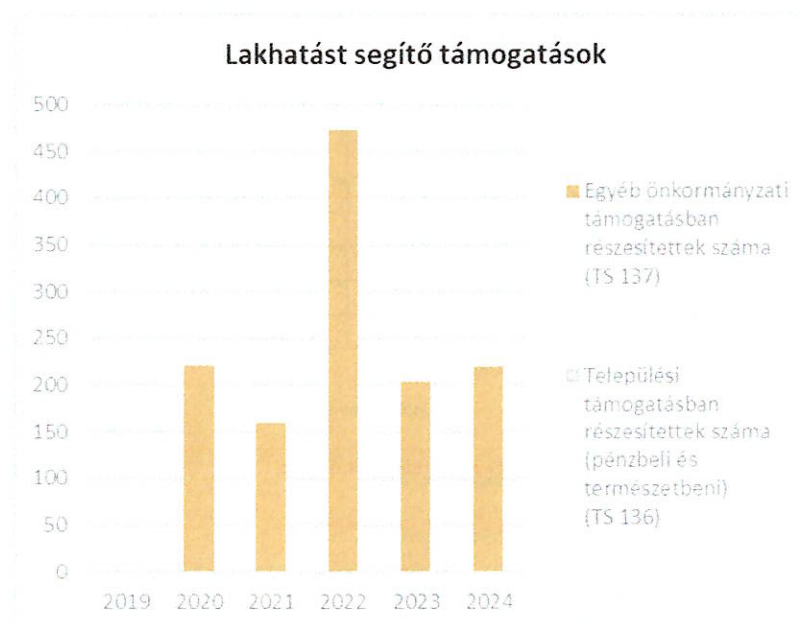
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

- a) bérlakás-állomány
Nincs a településen.
- b) szociális lakhatás
Nincs rá lehetőség.
- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
Nincs.
- e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
	n.a.	0
	n.a.	221
	n.a.	159
	n.a.	473
	n.a.	203
	n.a.	219

Tábla: 3.4.3.

- f) eladósodottság nincs adat
- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása településünk szempontjából nem releváns.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői); A településen kifejezetten szegregátum vagy telep nem található. Azonban a településközponttól kb. 4 km-re helyezkedik el Ganádpusztá, mely a település részét képezi. Itt élnek állandó lakosok, számuk évről évre csökken. A közművek, illetve közösségi közlekedés elérhető számukra (főútvonal mellett fekszik, illetőleg külön buszmegállója van), mivel gyalogosan a településközpont csak nehézséggel lenne megközelíthető (domborzati adottság).
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;; Az Önkormányzathoz ezzel kapcsolatban megkeresés nem érkezett, ilyen jellegű problémákról nincs tudomásunk.
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai. Nincs ilyenről tudomásunk.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról, - 2023. július 01. napjától nem önkormányzati feladat,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és

biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Tábla: 3.6.1.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	0	25	4
2019	1	0	0	0	23	6
2020	1	0	0	0	19	5
2021	1	0	0	0	17	4
2022	1	0	0	0	19	4
2023	1	0	0	0	20	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egészségügyi ellátás megfelelő színvonalon biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok vonatkozásában. Egy házi orvos látja el családorvosként a felnőtt – és a gyermekorvosi feladatokat Ipolytölgyes, Nagybörzsöny, Perőcsény és Kemence települések tekintetében is. Fogorvosi alapellátás, heti két napon Vámosmikolán, másik két napon Letkésen valósul meg, a csütörtöki napon iskolafogászat van.

Az alapellátásához tartozó ügyeletet az OMSZ látja el.

A védőnői ellátást heti két napon biztosítja a védőnő a 0-14 éves korú gyermekek részére.

Szakellátás a Szob szakorvosi rendelő, a Vác, a Balassagyarmat és az Esztergom kórház látja el, melyhez rengeteg segítséget nyújt a Falugondnoki Szolgálat.

A gyógyszertár a településen nem működik, legközelebb Vámosmikolán és Szobon található.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a vizsgált időszakban szinte stagnál.

A közgyógyellátás hozzájárul a szociálisan rászoruló személy azon kiadásaihoz, amelyek egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához szükségesek. A házi orvos igazolása alapján a kérelmező lakhelye szerinti járási hivatal állapítja meg.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés nem megoldott. A tüdőszűrés állandó jelleggel a Váci Tüdőgondozóban zajlik. A település kis lélekszáma miatt a célirányos szűrésekre a szolgáltatónak nem éri meg eljönni. A falugondnok segítségével jutnak el az idősebbek a szakrendelőbe, kórházba kezelésekre, illetve különböző szűrővizsgálatokra.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés a településen nincs.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése a közétkeztetési előírások maradéktalanul betartásra kerülnek.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés a településen nincs, viszont egyénileg remek lehetőségek vannak természetjárásra, kerékpározásra, és a település szabadtéri futballpályáját is ingyenesen lehet használni.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés a Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása által fenntartott „Gondoskodás Összefogással” Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátásokat Biztosító Központ (SZEK) nagybörzsönyi telephelyén a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás biztosított.

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

Személyes gondoskodást nyújtó közfeladatot ellátó lehet:

- egyházi jogi személy,
- társadalmi szervezet,
- alapítvány, közalapítvány,
- közhasznú társaság, egyéni vagy társas vállalkozás.

A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális alapszolgáltatást nyújtó személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint – gondozási tervet készít az egyes ellátottak részére nyújtott szolgáltatások formáiról, rendszerességéről, időtartamáról.

A szociális alapszolgáltatások a következők:

- a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- b) az étkeztetés,
- c) a házi segítségnyújtás,
- d) a családsegítés,
- e) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- f) a közösségi ellátások,
- g) a támogató szolgáltatás,
- h) az utcai szociális munka,
- i) a nappali ellátás (nappali ellátást nyújtó szociális intézmény).

Szociális szolgáltató: az a személy vagy szervezet, amely az a)-h) szolgáltatásokat nyújtja.

Fenntartó a szociális szolgáltatót és intézményt működtető személy vagy szervezet:

- állami (kp-i költségvetési szerv, intézményi társulás, települési önkormányzatok társulása, települési-, területi kisebbségi önkormányzat)
- egyházi (magyarországi székhelyű egyház, egyházi jogi személy),
- nem állami (szociális vállalkozói engedéllyel rendelkező jogi személy, magyarországi székhelyű gazdasági társaság, gazdálkodó szervezet stb.)

Alapszolgáltatási központ, amely az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a nappali ellátás,
- gyermekjóléti szolgáltatás.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni.

Rászorult:

- az, aki önmaga, illetve önmaga és eltartottjai részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képes biztosítani az étkezést,

- az, aki kora, egészségi állapota, fogyatékosága, betegsége, vagy hajléktalansága miatt nem képes az étkezéssel más módon gondoskodni.

A jogosultság feltételeit a települési önkormányzat rendeletében részletesen szabályozza.

Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg!

Az ellátást folyamatosan kell biztosítani, (hétvégén is, ha igény van rá, és helyben megoldható).

Indokolt esetben diétás étkeztetés is biztosítható.

Étkeztetés formái:

1. szociális konyha, (önálló konyha, iskolai, óvodai szociális intézményi konyha,)
2. népkonyha, (alkalmi jellegű)
3. egyéb főzőhely (helyben fogyasztásra nincs lehetőség)

Az étkeztetés megszervezhető:

1. helyben fogyasztással,
2. elvitelének lehetőségével,
3. lakásra szállítással.

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személynek az önálló életvitel fenntartása érdekében a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az egészségi, fizikai, mentális állapota illetve szociális helyzete szerint szükséges ellátást.

A meglévő képességek megtartásával, felhasználásával és fejlesztésével kell biztosítani:

1. az alapvető gondozási, orvosi előírás szerinti ápolási feladatok elvégzését,
2. az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést, (takarítás, bevásárlás, stb.)
3. a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást,
4. szabadidős, foglalkoztató programok szervezése.

A házi segítségnyújtást végző gondozónak együtt kell működni az egészségügyi-, szociális intézményekkel és szolgáltatókkal.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet.

A házi segítségnyújtást a megállapított gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani (ennél kevesebbet kérhet az igénylő, többet nem) Akinek a gondozási szükséglete meghaladja a napi 4 órát, azt tájékoztatni kell a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről. (nem kötelező elfogadnia, de házi segítség nyújtás keretében akkor is csak 4 órában gondozható.)

Gondozási szükséglet vizsgálata nélkül csak kivételes esetben, olyan egészségügyi állapot vagy személyes körülmény esetén nyújtható az ellátás, mely halaszthatatlanul szükségessé teszi ezt, és ez esetben is csak átmenetileg, legfeljebb 3 hónapig.

Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Jelzőrendszer: a veszélyeztetettséget és krízishelyzetet jelző a családsegítést nyújtó szolgáltatónak.

A családsegítés keretében biztosítani kell

1. a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
2. az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
3. a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

4. a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
5. a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
6. a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
7. a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti készenléti szolgálatot az (1) bekezdés szerinti személyek számára,
8. a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkötését biztosító eseménymenedzseri feladatokat.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás célja: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása.

Követelmény: az ellátásban részesülő személy képes a segélyhívó készülék megfelelő használatára.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást csak a házi segítségnyújtásra működési engedéllyel rendelkező szociális szolgáltató illetve intézmény biztosíthat.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

1. az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
2. a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
3. szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

Az ellátást csak a szociálisan rászorult személyek részére lehet nyújtani.

Szociálisan rászorult:

1. az egyedül élő 65 év feletti személy,
2. egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, ill. súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja.

A településen 2022 év óta működik falugondnoki szolgálat.

A falugondnoki feladatokhoz tartozik önkormányzati konyháról napi egy alkalommal meleg étkezést biztosít házhozzállítással az igénylőknek, térítési díj megfizetése ellenében, valamint a lakosság orvosi, szakorvosi ellátáshoz való jutásának segítése is.

g) drogrevenenciós szolgáltatások nem elérhetőek.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor; Nincs ilyenről tudomásunk.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül. Nincs adat.

Az utóbbi években a családsegítő szolgálat a vöröskereszttől adományt gyűjt, illetve pályázati úton nyert élelmiszer segélyek kiosztását megszervezik a rászorulóknak részére, évente több alkalommal.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: Önkormányzati adat

Tábla: 3.6.2.

A településen népkonyha nem található.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2022)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	124	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla: 3.7.1.

Bár a településen nem található szabadidőközpont, azonban a Szt. István templom szomszédságában található szabadtéri színpad pályázati forrásból megújult 2021.-ben, így színvonalas körülmények között tarthatóak meg a településen a különböző közösségi programok (pl. RockBörzsöny, Hűvös pincék, forró kemencék, Falunap...stb.)

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások; nem alakulnak ki.
- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai; nem jellemző
- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei; A településen Német Nemzetiségi Önkormányzat és Roma Nemzetiségi Önkormányzat is működik.

e) helyi lakossági önszerveződések, a településen civil szervezet működik, mely a települési hagyományokat ápolják, ünnepkörök alkalmával díszítik a települést, a településen kulturális és szabadidős programokat szerveznek.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nagybörzsönyben a 2019. évi önkormányzati választások óta működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Az Együttműködési Megállapodást Nagybörzsöny Község Önkormányzata és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat megtárgyalta és elfogadta. A Roma Önkormányzat Elnöke lehetőségeikhez mérten biztosítanak a rászorulóknak különböző formában támogatásokat. Az elmúlt években a roma lakosság részére programokat szerveztek. Minden év karácsonyán élelmiszer csomagot osztanak szét a roma családok számára, illetve szeptemberben iskolaszerekekkel támogatták a családokat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nyugdíjas kor előtti időszakban történő munkanélkülivé válás	falusi turizmus, helyben lévő munkahelyek teremtése, atipikus foglalkoztatási formák preferálása
Prevenációs és szűrő programok elérése nehézkes	Krónikus betegségek kiszűrésére szervezett program, Falugondnoki Szolgálat megtartása
Ellátatlan munkanélküliek száma még mindig magas	Helyi foglalkoztatási lehetőségek kialakítása – közfoglalkoztatás (lehetőség szerint bővítése)

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Nagybörzsöny lakosságának száma 2024. évben 647 fő, melyből a 18 év alatti gyermekek száma 112 fő, melyből 15 gyermek kettő év alatti. A településen van óvoda, de nincsen bölcsőde, általános iskola, családi napközi és középiskola, ezeket mind tömegközlekedéssel (vagy autóval) szükséges megközelíteni. Legközelebbi általános iskola Vámosmikolán és Letkésen található, mely kb. 10-10 km-re fekszik a településtől, viszont van iskolabusz szolgáltatás. A legközelebbi középiskola Szobon, Esztergomban illetve Vácon található.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	323	324	647	49,92%	50,08%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			15	2,32%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	42	43	85	6,49%	6,65%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	14	27	2,01%	2,16%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

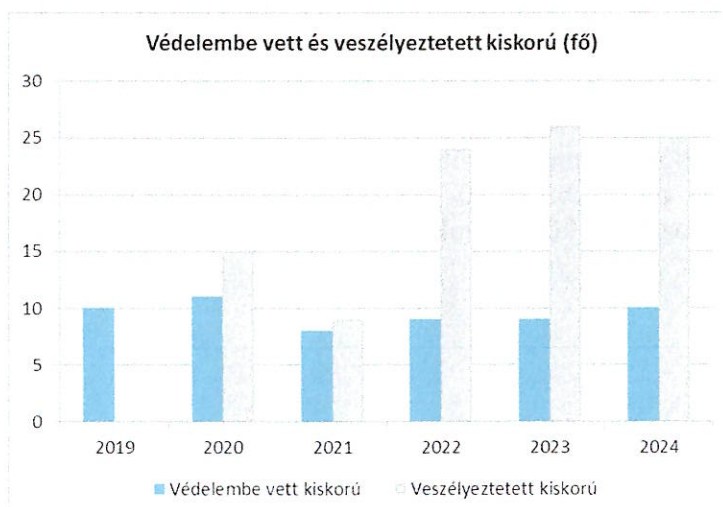
Tábla: 4.1.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2019	10	0
2020	11	15
2021	8	9
2022	9	24
2023	9	26
2024	10	25

b) Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla: 4.1.1.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség –magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a védelembe vétel kezdeményezése a gyermekjóléti szolgáltatás feladata.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek, helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

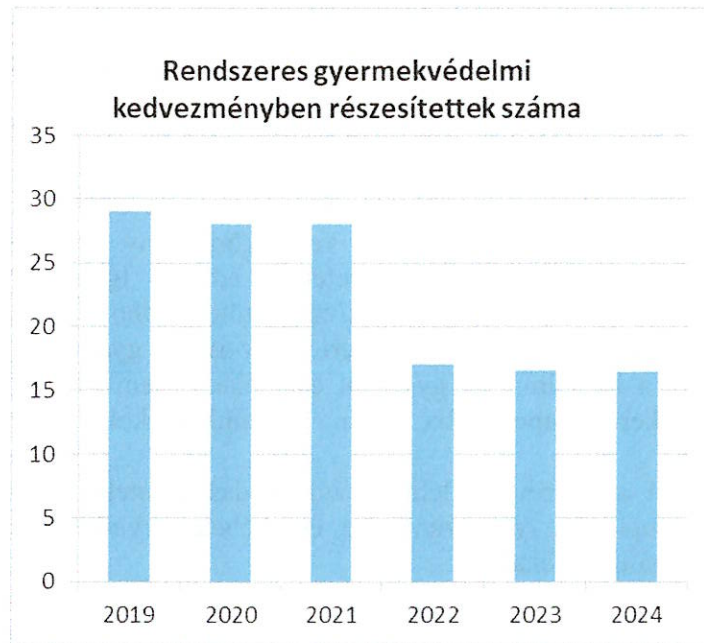
Hatóság által védelembe vételre 2019 – 2024. év között összesen 10 esetben került sor, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermek vonatkozásában nincs adat. Veszélyeztetett kiskorú gyerekek 2024. évben kimagasló a 25 fő.

c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2019	29
2020	28
2021	28
2022	17
2023	17
2024	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tábla: 4.1.2.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetési kedvezmények, gyermekvédelmi törvényben meghatározott pénzbeli támogatásnak, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A települési önkormányzat jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg

- 1) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 145 %-át (41.325.-Ft)
  - ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
  - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel az egyéb feltételeknek
- 2) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 135 %-át (38.475.-Ft) az 1) pont alá nem tartozó esetekben.

A törvény differenciáltan állapítja meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeit, elismerve és támogatva a gyermeket egyedülállóként gondozó családoknak, valamint a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket gondozó szülőknek az átlagostól eltérő élethelyzetét, ezáltal biztosítható, hogy a rászorult gyermekek természetbeni támogatása továbbra is biztosított legyen, és ne essenek ki a gyermekvédelem védőhálójából.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma szerencsére folyamatosan csökken, mely az elvándorlásra vezethető vissza.

d) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermekét is –, akinek szülője öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy a haláláig a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt megszerezte. Az árvaellátás - a jogosultsági feltételek megléte esetén - legkorábban a jogszerző halála napjától kezdődően a gyermek 16. életévének betöltése napjáig jár. Ha azonban a gyermek nappali rendszerű oktatás keretében iskolában, szakképző intézményben vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesz részt, akkor az árvaellátás a tanulmányok tartamára, de legfeljebb a huszonötödik életév betöltéséig jár. Iskolai tanulmányok címén azt a gyermeket is megilleti az

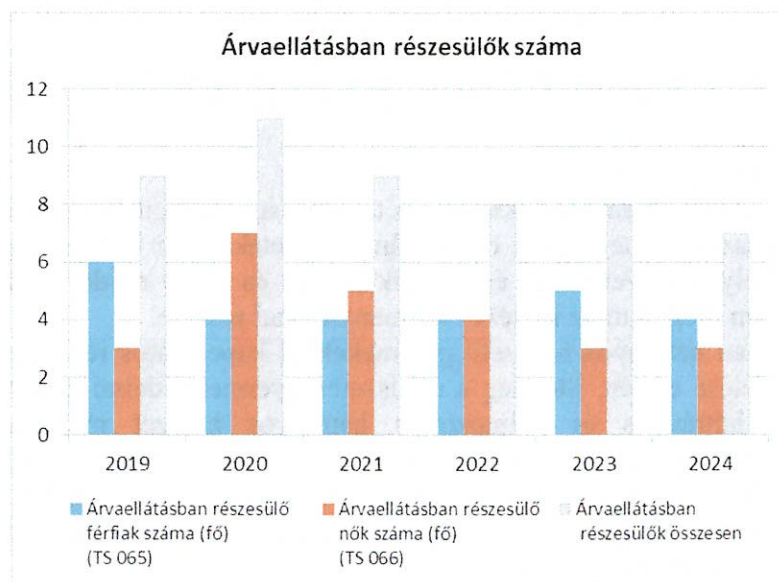
árvaellátás, aki betegsége, testi vagy értelmi fogyatékosága, várandóssága, gyermekszülés vagy háromévesnél fiatalabb gyermekének gondozása miatt a tanulmányait egyéni munkarenddel, illetve egyéni tanulmányi renddel rendelkező tanulóként végzi, huszonöt évesnél fiatalabb, és felnőttképzésben vesz részt, feltéve, hogy a felnőttképzés nem távoktatási formában folyik, és a képzés heti átlagos óraszámja eléri a hét órát.

Ha a jogosultság megszűnése előtt a gyermek megváltozott munkaképességűvé válik, akkor az 50 százalékot elérő egészségkárosodás tartama alatt az árvaellátás életkorra tekintet nélkül megilleti. Nem szűnik meg az árvaellátásra való jogosultság, ha a gyermeket örökbe fogadják.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2019	6	3	9
2020	4	7	11
2021	4	5	9
2022	4	4	8
2023	5	3	8
2024	4	3	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tábla: 4.1.3.

e) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőkön kívül a településen nincs ilyenről adatunk.

f) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete; Nincs tudomásunk nem magyar állampolgár gyermekekről.

- g) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői. A településen nincs ilyen.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nem él sem kis-, sem fiatalkorú Ganadápusztán.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

2013. szeptember 1-től hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előzőekben felsorolt a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden évben megküldi az illetékes kormányhivatal részére.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembé vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Nincs a célcsoporton belül fogyatékossgal vagy hátránnyal élő gyermek, szolgáltatások nem biztosítottak.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
2023	0	n.a.	-
2024	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tábla: 4.3.1

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Jelenleg a településen nincs gyermekorvos, a felnőtt házi orvos látja el a gyermekeket is

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
2023	1	0	0	n.a.	n.a.
2024	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tábla: 4.3.2.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Korai fejlesztés és rehabilitáció nincs a településen élő gyerekekre részére a gyermekek alacsony létszáma miatt. Megoldást Budapest, Vác és Nagymaros jelenti.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást – lehetőség szerint – a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

A bölcsődék működését a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Bölcsődei ellátás nem működik a településen.

Törvény és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet határozza meg.

A Szob Járási Család - és Gyermekjóléti Központ- Család - és gyermekjóléti szolgálat látja el. Más ellátás nincs a településen.

d) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás a településen nincs.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
019	n.a.	n.a.
020	n.a.	n.a.
021	n.a.	n.a.
022	n.a.	n.a.
023	n.a.	n.a.
024	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Tábla:4.3.3

.a)b)

4.3.3. b) Bölcsődébe beíratott gyermekek száma - Nem releváns táblázat.

e) gyermekvédelem;

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztettségének megelőzését, a kialakult

veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti szolgáltatás fő feladatai: hivatalos ügyek intézésének segítése, szabadidős programok szervezése, tanácsadás, a veszélyeztetettséget észlelő rendszer működtetése, a jelzőrendszer tagjaival való együttműködés, családi konfliktusok megoldásának elősegítése. A veszélyeztettség okai: anyagi, gyermeknevelési, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, magatartás és teljesítményzavar, családi konfliktus, szülők vagy család életvitele, szülői elhanyagolás. Az önkormányzat jó együttműködést alakított ki a Szobi Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal. A kevés óvodás, iskoláskorú gyermek miatt ritkán van probléma.

- f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások; Krízishelyzet megoldására szükséges feladatokat a Szob Kistérségi Család és Gyermekjóléti Központon keresztül Vác és Budapest látja el.
- g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés; csoportosan nem jellemző, egyéni programokhoz a szabadtéri futballpálya, a természet közelsége adott.
- h) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok; nincs megkülönböztetés a településen élők között. Nincs adat.
- i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor; Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről jelzés nem érkezett.
- j) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül: Nincs adat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2019	8	0	0,00
2020	14	4	28,57
2021	18	0	0,00
2022	20	0	0,00
2023	23	0	0,00
2024	19	0	0,00

b) Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla:4.4.-es 4 db tábla

4.4. a) 2. – 4.4.a)3. táblák A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megoszlása iskolázottság szerint - adatot nem tartalmaznak

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
	5	17
	4	19
	4	19
	0	18
	0	15
	0	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar

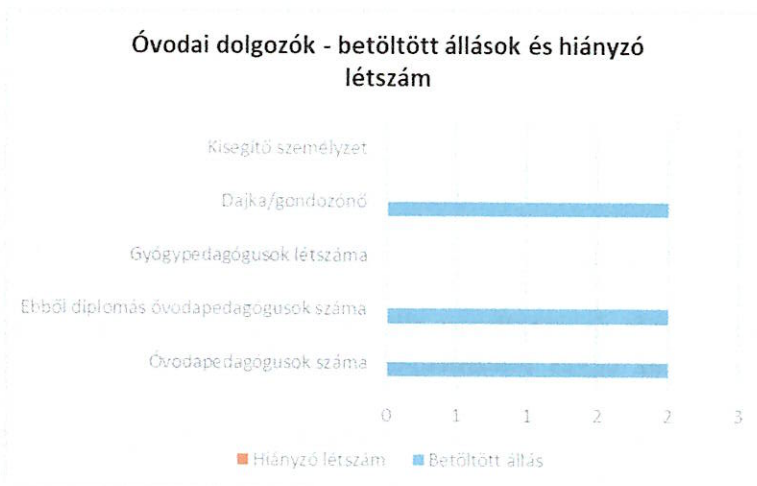
Jól látható, hogy számuk folyamatosan csökken.

c) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Tábla: 4.4.1. opcionális

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)		
Óvodai férőhelyek száma (fő)	35	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7	16
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	20	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
019	n.a.	1	40	1	8	0	0	8
020	n.a.	1	40	1	14	0	0	14
021	n.a.	1	40	1	18	0	0	18
022	n.a.	1	40	1	20	0	0	20
023	n.a.	1	40	1	23	0	0	23
024	n.a.	1	40	1	19	0	0	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4

Óvodai férőhelyek

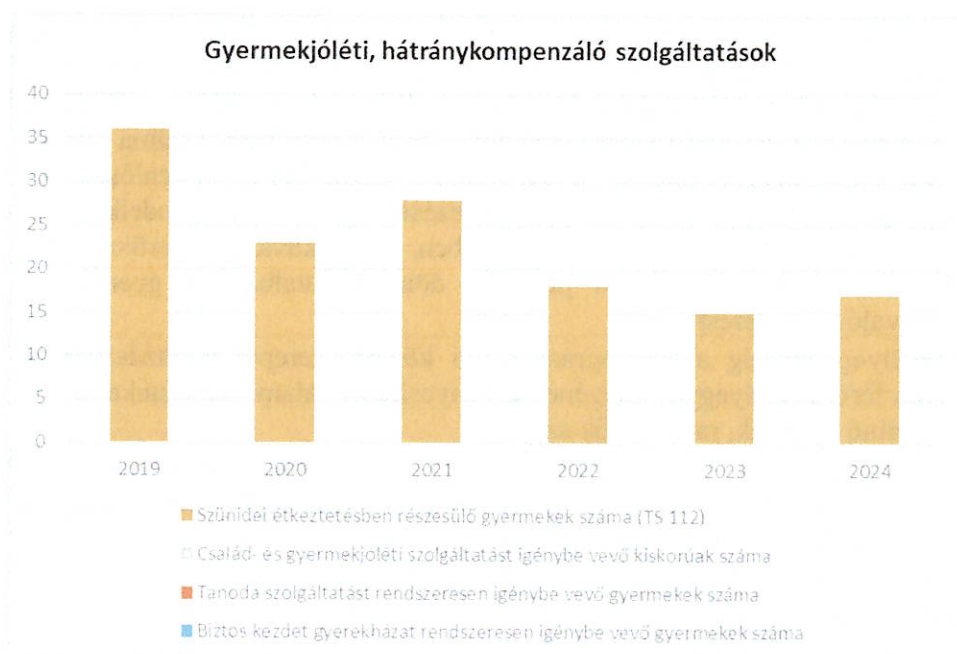
.4.2.;

4.4.4.; 4.4.5.; táblák Általános iskolák adatai - adatot nem tartalmaznak, általános iskola nincs a településen

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek; nem releváns
- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések; nem releváns
- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások. nem releváns

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházát rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2019	n.a.	n.a.	n.a.	36
2020	n.a.	n.a.	n.a.	23
2021	n.a.	n.a.	n.a.	28
2022	n.a.	n.a.	n.a.	18
2023	n.a.	n.a.	n.a.	15
2024	n.a.	n.a.	n.a.	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Tábla:4.4.6.;

A szünidei étkeztetést egyre kevesebben veszik igénybe.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés gyermekszám	Beköltöző fiatalok támogatása (pl.: első lakáshoz jutók támogatása)
Gyerekek fejlettségi szintjének elmaradása nincs mérve	Utazó fejlesztő pedagógus által szűrések terápiák bevezetése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja. Az egyenlő esélyek biztosítására irányuló közösségi politika, változó tartalommal ugyan, de az európai integráció kezdete óta a Közösség napirendjén szerepel. Különbséget kell tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein - oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb. A nők hátrányos helyzetének legfőbb oka elsősorban a mélyen rögződött előítéletekben, a nők és az esélyegyenlőség előítéletes társadalmi megítélésében keresendő. A szocializáció, társadalmi-kulturális sztereotípiák és elvárások, valamint az ezekből fakadó pszichológiai nyomás mind hozzájárul a nők háttérbe szorulásához, a felettük húzódó üvegplafon szindrómához. A nők esélyegyenlőségével kapcsolatban konkrét valós adatokkal nem rendelkezünk.

A nemek közötti egyenlőség azt jelenti, hogy mindkét nem egyenlő mértékben van jelen hatalom, részvétel és láthatóság szempontjából a közélet és magánélet minden szférájában.

Amikor a nemek közötti egyenlőségről van szó, azt nem a nemek közötti különbözőség, hanem sokkal inkább a nemek közötti egyenlőtlenség ellentétéként kell látni. Célja az, hogy elősegítse a nők és férfiak teljes részvételét a társadalomban. Nők és férfiak társadalmi egyenlősége elsősorban azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A diszkrimináció tilalma azt jelenti, hogy neme alapján senkit ne érhesen hátrányos megkülönböztetés. Ma az egyenlőség helyett egyre inkább az egyenlő jogok, esélyek és bánásmód kifejezéseket használják: rendelkezzen a két nem egyenlő lehetőségekkel a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyerekekrevelésben, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára.

Általánosságban elmondható, hogy a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel.

Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.

A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges az gyermekellátást nyújtó intézmények megléte. Az állandó népesség táblázat szerint a 65 év feletti nők 9 %-k különbséggel többen élnek a településen, mint az ugyanebbe a korcsoportban levő férfiak.

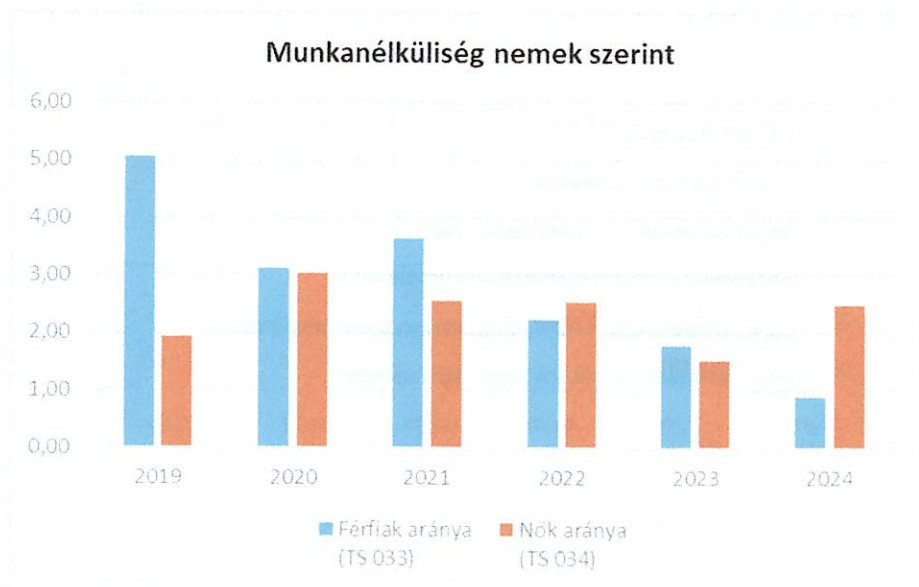
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2019	5,06	1,93	3,50%
2020	3,11	3,02	3,07%
2021	3,64	2,56	3,10%
2022	2,24	2,53	2,39%
2023	1,77	1,52	1,65%
2024	0,89	2,48	1,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla: 5.1.1.; 5.1.2.; 5.1.3.

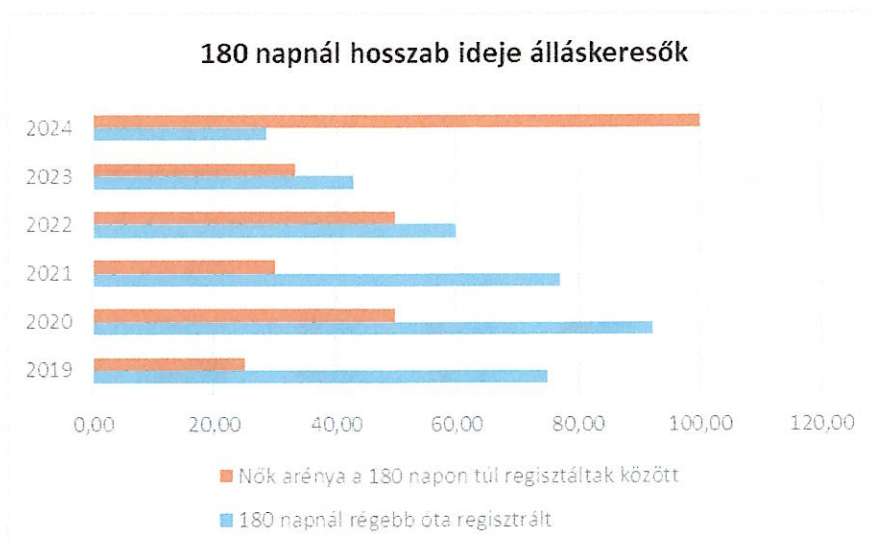

A munkavállalási korú nők száma jelentős mértékben nem változott a vizsgált időszakokban. A nők többsége naponta ingázik a munkahelyére, mert helyben kevés a munkahelyek száma. A nők foglalkoztatottságát kevésbé lehet megítélni, mivel a gyermekvállalási státuszban lévő vagy több gyermeküket nevelő nők nagy része nem jelenik meg álláskeresőként a munkaerőpiacon, a munkanélküliség helyett inkább a gyes-t, gyet-et választja, így például három gyermek esetén a gyermek 8 éves kora után jelenik meg a rendszerben, mint álláskereső, vagy munkanélküli ellátást igénylő személy. Társadalmi elvárás, az idős vagy beteg hozzátartozók ápolása is a nők feladata, mely szintén a munkába-állást nehezíti meg. A 2020. év kiemelkedő a Covid járvány hatására munkahelyek zártak be, illetve az oktatási, nevelési intézmények bezárása miatt az anyák elveszítették munkájukat.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2019	75	25
2020	92,31	50
2021	76,92	30
2022	60	50
2023	42,86	33,33
2024	28,57	100

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

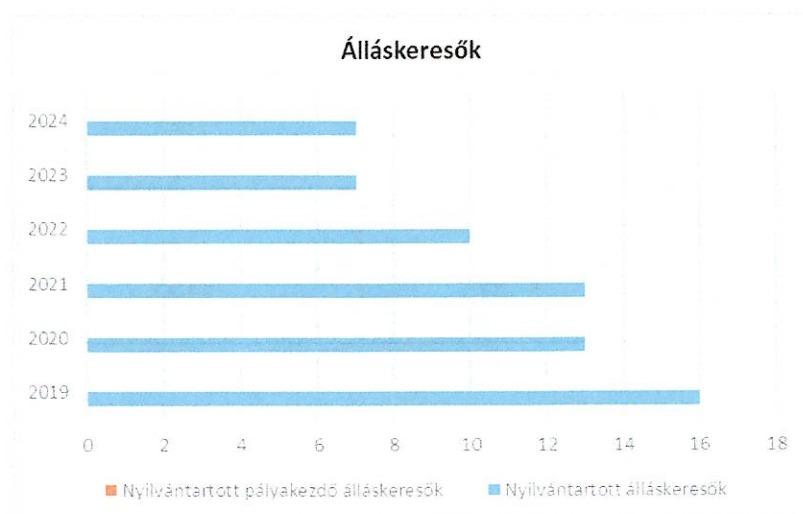

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek mind nők.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2019	16	0
2020	13	0
2021	13	0
2022	10	0
2023	7	0
2024	7	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban Ilyen programok nincsenek a térségben.

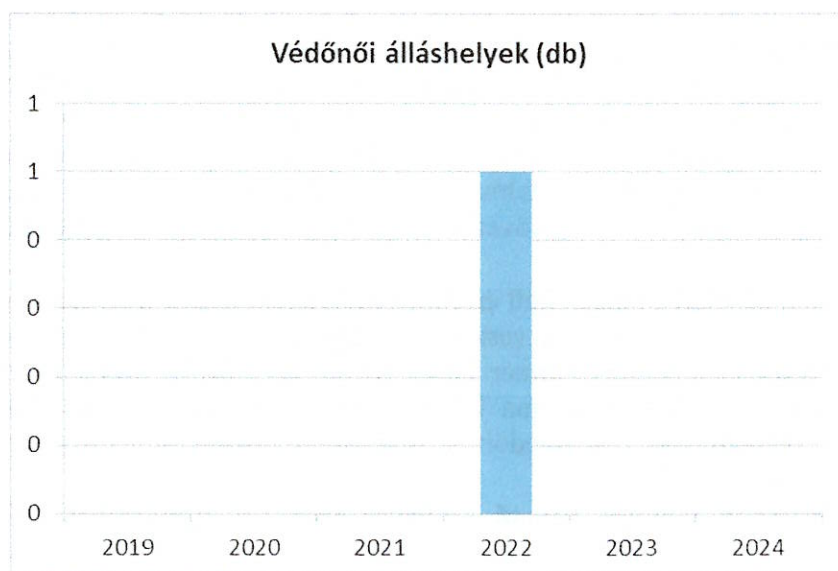
c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei nincs adat

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség) Erre vonatkozóan nincs adatunk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.) Bölcsőde, családi napközi nem működik a településen. Az óvodából helyhiány miatt elutasításra nem került sor. A kevés számú munkáltató helyi viszonylatokban rugalmasan oldja meg a család – munkahely feladatok összeegyeztetését.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
		n.a.	-
		n.a.	-
		n.a.	-
		n.a.	-
		n.a.	-
		n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tábla:5.2.1.; 5.2.2.a) és 5.2.2. b); Egy védőnőre jutó gyermekek száma nem tartalmaz adatot, viszont a 0 – 6 éves gyermekek száma 2023. évben 39 fő, 2024. évben: 38 fő.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
	0	0
	0	0
	0	0
	0	0
	0	0
	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A Bölcsődébe beíratott gyermekek száma és a bölcsődei férőhelyek száma tábla nem releváns, adatot nem tartalmaz.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A település védőnői szolgáltatását megosztva Kemence és Bernecebaráti településsel látja el. A családtervezés, és a gyermekgondozás területét negatívan befolyásolja, hogy a településen megosztott védőnő, valamint gyermekorvos a házi- felnőttorvos. A munkaerő-piaci helyzetükre a bölcsőde hiánya negatívan hat.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-élettárs vagy expartner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat – testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát – tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és gyermekbántalmazás elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el család egy tagja ellen - csupán a családban betöltött szerepe mellett.

Az erőszakot a gyakorlatban tágran kell értelmezni: beletartozhat a lelki terroron túl szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb. A családon belüli erőszak fogalomkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is. A családforma lehet egyszülős család is. A családon belüli erőszak elkövetőit és a bántalmazás elszennvedőit a statisztikák főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Nincs adat a háztartáson belüli erőszakra. A bántalmazásban szenvedők a Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálathoz tudnak fordulni. A családokat érintő szakellátások, valamint legközelebbi anyaoththon, krízisotthon Budapesten működik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Képviselő testületben és a hivatalban nők dolgoznak. Az intézmények vezetői (óvoda, konyha) jellemzően hölgyek dolgoznak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések jelenleg ilyen jellegű problémák nem adódnak.

A község állandó lakosságából az adatok szerint a nők a munka világában aktívak, a gyerek létszám szerint inkább idősebb, illetve nyugdíjas korúak. A település elöregedésének megállítása miatt a fiatalabb, szülő korban lévő fiatal nőket, ifjú házasságokat kell megnyerni.

A fiatal, gyermeket nevelő családok nem tudnak hosszú távon a faluban megmaradni, a rossz közlekedés és út viszonyok, a foglalkoztatás és az egészségügyi ellátás, valamint az intézmények hiánya miatt. Az itt élő nőket egészségi állapotukat érintő szűrővizsgálatokkal, egészség nap tartásával próbálja segíteni az önkormányzat.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Aktív korban lévő nők egészségi állapota nincs mérve, romló egészségi állapot	Szűrések felmérése, megszervezése, lebonyolítása
Alacsony iskolai végzettség, hiányos kompetenciák	Igényfelmérés kompetencia fejlesztő foglalkozások tervezésére, közfoglalkoztatás lehetősége
Helybéli munkahelyek hiánya	Atipikus foglalkoztatás preferálása

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

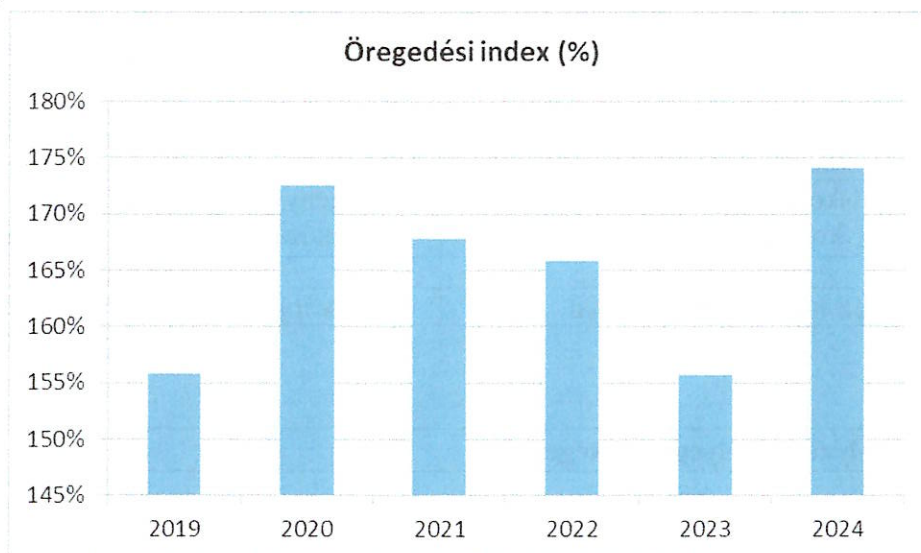
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Európa országaihoz hasonlóan a magyar társadalom is előregedő statisztikát mutat. A helyi esélyegyenlőségi program másik kiemelt célcsoportja az idősek helyzetével foglalkozik. Nagybörzsöny tekintetében magas az öregedési index, a 65 év feletti felnőttek száma magasabb, mint a 0 – 17 évesek. Jelenleg a település lakosságának a fele aktív (18 – 59 évesek) korú. Ez folyamatosan egyre nagyobb terhet ró a szociális ellátórendszerre. Az aktív és méltó időskor érdekében szükséges az idősek bevonása az idős-barát társadalmi és fizikai környezet kialakítására, közszolgáltatásokhoz való hozzáférésre. Az időskori demográfia jellemzői szerint országosan növekszik a 65 év felettek aránya, az átlag életkor növekszik, általában a nők hosszabb ideig élnek. A település korfáján jól látható, míg a 18-59 éves korosztályból több a férfi, addig a 65 év felettek között több a nő (közel duplája a férfiakénak). A 2024. évi öregedési index mutató a legmagasabb értéket mutatja 174,07 % - t.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	148	95	155,79%
2020	157	91	172,53%
2021	151	90	167,78%
2022	141	85	165,88%
2023	137	88	155,68%
2024	141	81	174,07%

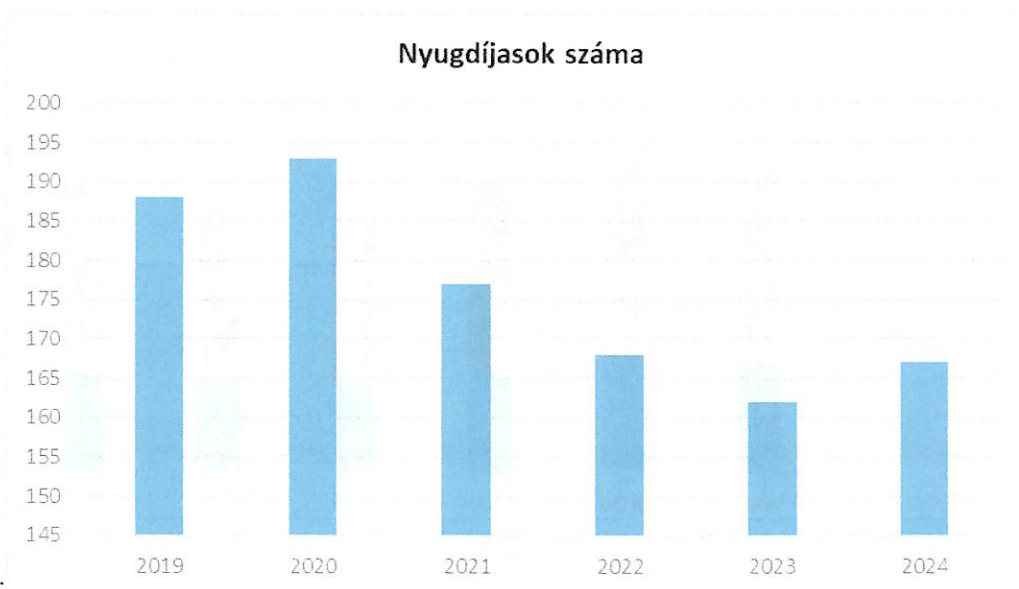
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Tábla:6.1.;

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2019	76	112	188
2020	73	120	193
2021	64	113	177
2022	62	106	168
2023	62	100	162
2024	67	100	167

Forrás: TeIR, KSH Tstar

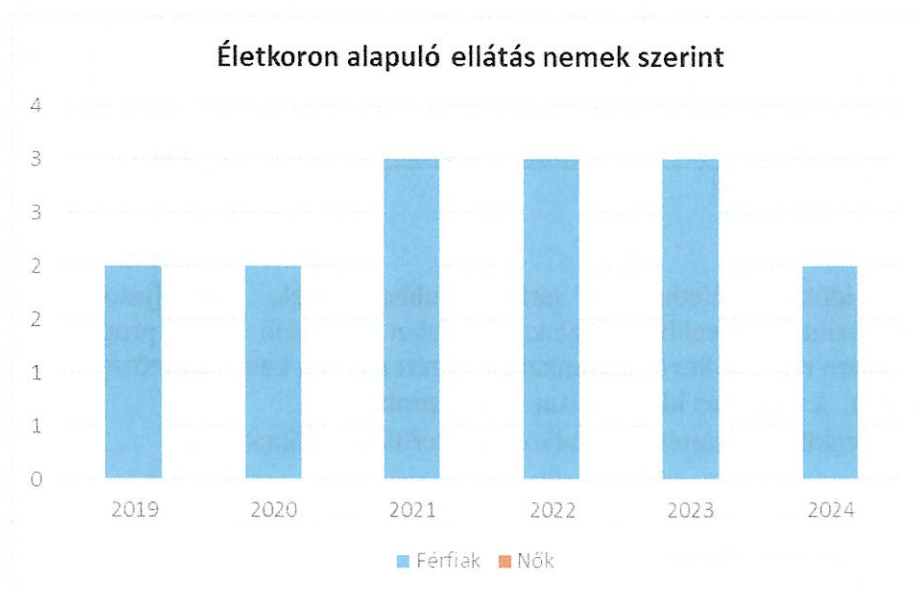
6.1.1.;

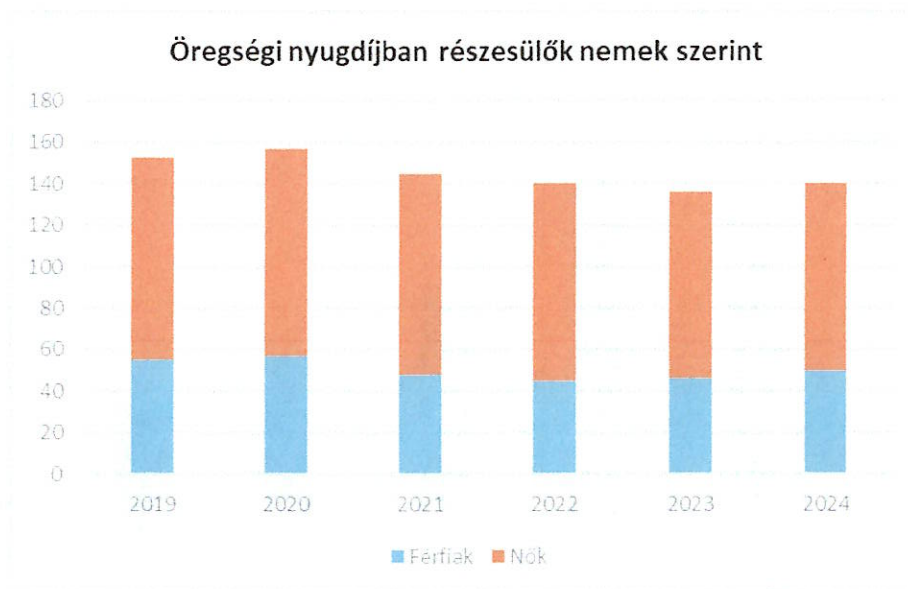
6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2019	2	0	55	98	0	3	1
2020	2	0	57	100	1	3	1
2021	3	0	48	97	1	1	1
2022	3	0	45	95	1	1	1
2023	3	0	46	90	1	1	0
2024	2	0	50	90	1	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen		16	13	13	10	7
41-45 év (TS 042)	Fő	1	4	2	1	3	1
	%	6,25%	30,77%	15,38%	10,00%	42,86%	14,29%
46-50 év (TS 043)	Fő	1	2	3	3	1	2
	%	6,25%	15,38%	23,08%	30,00%	14,29%	28,57%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	0	0	0	0	2
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28,57%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	1	1	1	0	0
	%	18,75%	7,69%	7,69%	10,00%	0,00%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	4	3	2	1	0
	%	25,00%	30,77%	23,08%	20,00%	14,29%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla: 6.2.

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen; mivel a településen nagyon kevés a munkahely, ezért nagyon kevés lehetőség nyílik a nyugdíjasok foglalkoztatására. A turizmus időszakosan segít a problémán.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén. Nincs adat.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közösségi közlekedésben a buszjáratok száma kevés. Kulturális programokra, hivatalos ügyintézésre, egészségügyi szolgáltatások igénybevételére a falugondnok és a falugondnoki gépjármű igénybevételével van lehetőség.

Az Önkormányzat rendelkezik saját honlappal, mely bemutatja a település értékeit, híreit, civil szervezeteit., stb.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése megoldott. A felnőtt háziorvosi és a fogorvosi alapellátás megosztott több településsel. Szakellátást a szobi szakorvosi rendelő, a Vác kórház, a Balassagyarmat kórház, az Esztergom kórház látja el. A Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása által fenntartott „Gondoskodás Összefogással” Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátásokat Biztosító Központ nagybörzsönyi telephelyén szociális étkeztetést és házi segítségnyújtást biztosít.

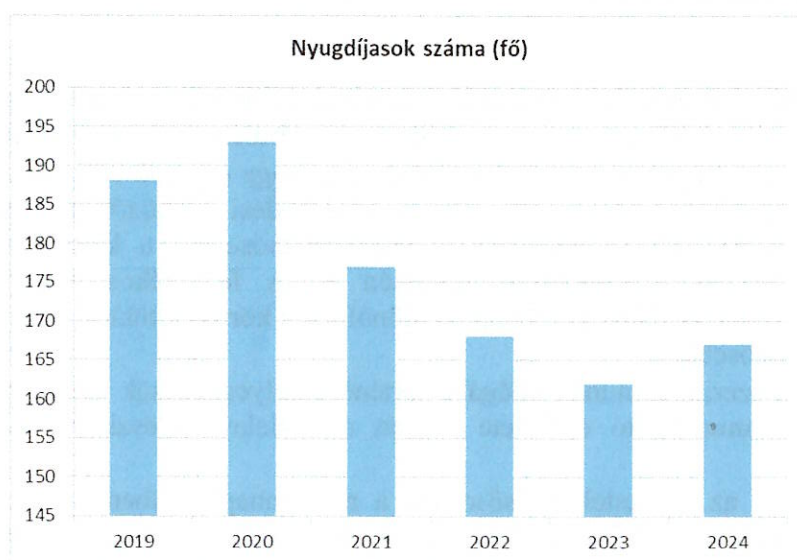
A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
	76	112	188
	73	120	193
	64	113	177
	62	106	168
	62	100	162
	67	100	167

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla:6.3.1.;

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az idős embereknek az életkor előrehaladtával egyre több egészségügyi problémája adódik. Ellátásukra különösen nagy gondot kell fordítani, hiszen az egészségügyi és szociális szolgáltatási rendszerben jelennek meg. Az idős emberek szolgáltatásokhoz való hozzáférést, - különösen, ha bottal, járókerettel, kerekesszékekkel kell megtenniük - akadálymentességgel biztosítani szükséges. Kulturális esemény kevés van a településen, de színház, mozilátogatást szervez a település, melyre a Falubusz szállítja a jelentkezőket. A helyben megrendezésre kerülő események díjmentesen és korlátlanul látogathatók.

c) idős emberek informatikai jártassága; Általánosságban nem jellemző informatikai kompetencia, nem áll rendelkezésre adat. A legtöbb idős lakos saját mobiltelefonnal rendelkezik.

d) a generációk közötti programok. Nem működnek a településen életkorral járó sajátos igényeket célzó programokkal.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen jelenleg nem működik ilyen program

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Megoldatlan az egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése	Célzott időpontok leszervezése szűrővizsgálatokra (kardiológia, vércukorszint mérés, csontritkulás, látás és hallásvizsgálat), Falugondnoki Szolgálat fenntartása
Kulturális programok hiánya	Programok szervezése az idősebb korosztály részére és bevonásukkal

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb.

Tapasztalataink szerint a munka világába történő elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

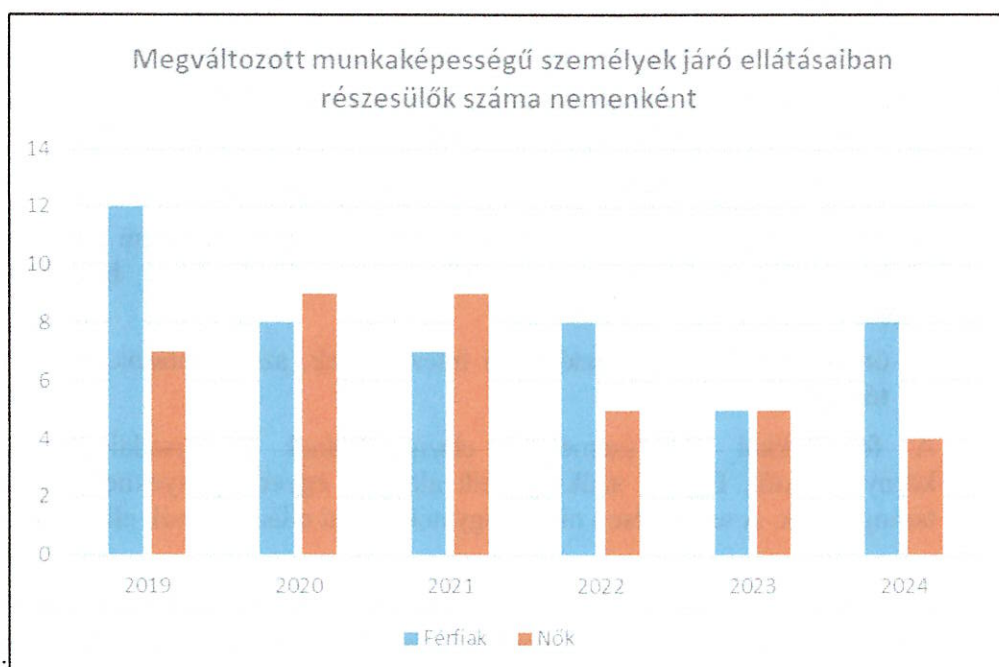
A fogyatékosok az érintetteket elsősorban a mindennapi életben, a közlekedésben, illetve a tanulásban és a munkavállalásban akadályozza. A leggyakoribb fogyatékosok a mozgásszervi, a

hallás - és a látássérült. A hatályos jogszabályoknak és a pályázati feltételeknek megfelelően, felújítás, új közintézményi beruházás már akadálymentesítve készül.

Az elmúlt években jellemzően enyhe mértékben csökkent a megváltozott munkaképességű személyek száma a településen, melyek közül általában a férfiak vannak többen. Ápolási díjban és közgyógyellátási igazolványban részesülnek.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2019	12	7	19
2020	8	9	17
2021	7	9	16
2022	8	5	13
2023	5	5	10
2024	8	4	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla: 7.1.1.;

7.1.2.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A tartósan egészségkárosodottak, valamint a fogyatékossgal élők elsődleges jövedelmi forrása a rokkantsági nyugdíj, a rokkantsági járadék és a fogyatékossgai támogatás.

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak. Általánosságban viszont elmondható, hogy a fogyatékkal élőkről nagyon kevés statisztikai adat áll rendelkezésre.

a) munkavállalást segítő lehetőségek; a térségben nincsenek.

A településen nincs munkalehetőség, még a fogyatékkal nem rendelkezők részére sem. A közlekedési infrastruktúra elmaradása nem teszi lehetővé bejárásukat.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén; nincs adat

A településen kevés a munkalehetőség, még a fogyatékkal nem rendelkezők részére is. A közlekedési infrastruktúra elmaradása nem teszi lehetővé bejárásukat. A hátrányos megkülönböztetés nem releváns.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok, nincsenek a térségben.

A fogyatékkal élő személyek elszigetelődnek a társadalomban, elkülönülnek a környezetüktől. Egyéni szükségleteik alapján, egyedi igényeknek megfelelően szükséges támogatásuk. A településen nincs fogyatékosokat ellátó nappali ellátó intézmény.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen élő fogyatékos személyeket az önkormányzat helyi keretein belül segíti. A településen élők önkéntesen segítik a nehézséggel küzdő embertársaikat, nagyon összetartó a település lakossága.

A településen, de még járási szinten sincs biztosítva a fogyatékosok nappali ellátása. A szociális ellátások igénybevevői között jelen vannak fogyatékos személyek is. Nyilvántartott adattal azonban csak a közgyógyellátásban, az időskorúak járadékában részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk. A fogyatékkal élők részére közgyógyellátási igazolvány, közlekedési kedvezmény, parkolási igazolvány, személygépkocsi szerzési támogatás, személygépkocsi átalakítási támogatás, fogyatékossgai támogatás kérhető, illetve állapítható meg jogszabályban szabályozott esetekben, melyet a járási Hivatalokban lehet igényelni.

A mozgáskorlátozottak részére gépjárműadó mentesség biztosítható jogszabályban meghatározott esetekben.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és foglalkoztatottsági, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossgal csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, az autista és a súlyosan halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök, és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét.

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése; részben megoldott.

Az akadálymentesítés definíciója:

- Komplexen akadálymentes, azaz teljes körűen, az egész épületre kiterjedően a fizikai és az infó-kommunikációs akadálymentesítés megoldott. A fogyatékossgal élők bármelyike egyenlő eséllyel fér hozzá minden olyan szolgáltatáshoz, amelyet az intézmény nyújt, és amelyet a többség használhat.
- Részben akadálymentes megjelölést akkor alkalmazunk, ha az épület nem komplexen akadálymentes, azonban vannak akadálymentes részelemei.
- Egyáltalán nem akadálymentesített.

A települési önkormányzat tulajdonában lévő épületek egy része az épületek adottságai miatt akadálymentesen megközelíthetőek, a hiányzó akadálymentesítés megvalósítása ütemterv alapján történik.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége; részben megoldott,
- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége; részben megoldott

A fogyatékkal élő emberek helyzetét nehezíti a közlekedés hiánya és akadálymentesítése. Így a hivatalokhoz, egészségügyi ellátásokhoz eljutásuk az Önkormányzat feladata, melyet a Falugondnoki Szolgálat létrehozásával oldott meg.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége; nincs adat.

A munkahelyek akadálymentesítése jogszabályban előírt feltételekhez kötött, melynek betartása az építésügyi hatóság feladata. A településfejlesztési tervben, vagy más településfejlesztési dokumentációban általános elvárás az egyenlő esélyű hozzáférés alapelve annak szempontrendszere.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége; a közösségi terek akadálymentesítettek, de a közlekedés csak részben megoldott. Az egészségeseknek is átszállási lehetőséget kell igénybe venni, amennyiben ügyeket szeretne intézni

Hétköznap korlátozott számú Volán járat közlekedik, melyek nem akadálymentesítettek, és csak részben rendelkezik kerekesszék emelő rendszerrel. Viszont a Ganádpusztai átszállás nem megoldott a fogyatékkal élőknek. Az utak, járdák felújításra szorulnak, jelenleg részben akadálymentesítettek.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.); nincsenek. Fogyatékosok nappali intézménye nincs a településen. Közlekedés nehézkesen megoldott. Nappali ellátás nem megoldott sem egyházi, sem civil szervezet által
- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások), nincs adat.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen és a térségben sincs fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítést célzó programok.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Helyi szinten nem merültek fel fogyatékossgal élőket érintő társadalmi problémák, így a felszámolásukra irányuló kezdeményezések sincsenek.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nehézségek a közlekedésben	Igény felmérése az akadálymentesítésre
Közintézmények akadálymentesítése részben megoldott	Önkormányzatnak saját forrás nem áll rendelkezésére, pályázat útján valósulhat meg az akadálymentesítés
Nincs adat a fogyatékkal élők számáról, és fogyatékossguk fajtájáról	Fogyatékkal élők helyzetének felmérése, segítő szervezetekkel kapcsolat felvétele

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
alacsony jövedelem	atipikus foglalkoztatási formák
közlekedés	kapcsolatfelvétel a MÁV-csoporttal, Falugondnoki Szolgálat fenntartása
előregedő lakosság	betelepülő fiatalok támogatása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma); TeNE, Nagybörzsönyi Polgárőr Egyesület.
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása; A helyi Önkormányzatnak együttműködési megállapodása van a Német Nemzetiségi Önkormányzattal, a Nagybörzsönyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, a helyi Római Katolikus és Evangélikus Egyházközséggel, akikkel nagyon jó és kölcsönös a kapcsolat.
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása; Az Önkormányzat a Szobi Járáshoz tartozik, és tagja a Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulásának, valamint jó kapcsolatot ápol a Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával is.
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége a nemzetiségi önkormányzatok a település lakosságára odafigyelnek, segítséget nyújtanak a felmerülő szükségletekben és problémákban.
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége; A TeNE a rendezvényszervezés és település díszítés és szépítés területén nyújt kiemelkedő teljesítményt, a Nagybörzsönyi Polgárőr Egyesület a település biztonságára figyel.
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában. Nincsenek for-profit segítők.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények,

egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Ellátatlan munkanélküliek száma még mindig magas	Helyi foglalkoztatási lehetőségek preferálása – közfoglalkoztatás fenntartása
Gyermekek	Gyerekek fejlettségi szintjének elmaradása nincs mérve	Utazó fejlesztő pedagógus által szűrések terápiák bevezetése
Idősek	Egészségügyi szakellátáshoz való hozzáférés nehezített	Falugondnoki Szolgálat fenntartása
Nők	Alacsony iskolai végzettség, hiányos kompetenciák	Igényfelmérés kompetencia fejlesztő foglalkozások tervezésére, közfoglalkoztatás lehetősége
Fogyatékkal élők	Nehézségek a közlekedésben	Falugondnoki Szolgálat fenntartása, igényfelmérés akadálymentesítésre
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Nehézségek a közlekedésben	Falugondnoki Szolgálat fenntartása,

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák munkavállalókká válnak.
 Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megélhetése könnyebb.
 Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek fejlődését.
 Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire.
 Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a gyermekvállalási kedv nöjön.
 Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők is megkapják az egészségügyi ellátásokat.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	
B	Feltárt probléma megnevezése	
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	
G	Az intézkedés felelőse	
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	

2. Összegező táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés-felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma											
1	tömegközlekedési eszköz igénybevétele akadályozott	Nehézségek közlekedésben	a mozgáskorlátozottak, rendeltek, fogyatékkal élők együttműködések közlekedésének segítése	fogyatékkal élők és igény felmérése az akadálymentesítésre állam	2031.12.31.	tömegközlekedés igénybevétele	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatás, pályázat szükséges a megvalósításhoz	---	---	---
2	alacsony jövedelem	munkanélküliség	jobb megélhetés lehetősége	munkanélküliek ellátása	közfoglalkoztatás fenntartása, képzések és átkepzések preferálása	polgármester, állam, Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály	2031.12.31.	munkanélküliség csökkenése	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	---
3	Fogyó, előregedő lakosság	előregedő lakosság	lakosság fiatalodik és növekszik a lakosság	fiatalok támogatása	fiatalok letelepedésének segítése	polgármester,	2031.12.31.	lakosság szám nő és fiatalodik	humán, pénzügyi, technikai	saját költségvetésből fenntartható	---
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Alacsony jövedelem	Nyugdíjas kor előtti időszakban történő munkanélkülivé válás	kor előtti időszakban történő munkanélkülivé válás	munkanélküli ellátások	falusi turizmus, helyben lévő munkahelyek teremtése, atipikus foglalkoztatási formák preferálása	polgármester, állam	2031.12.31.	munkanélküliség csökkenése, megbízhatóság növelése	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	---
2	Egészségügyi hiánya	Prevenációs és szűrő programok megoldottak a településen	Betegségek időben történő diagnosztizálása	egészségügyi prevenció és ellátás	betegségek kiszűrése időben, ellátáshoz való hozzáférés, megelőzés, Fatagondnoki Szolgálat fenntartása	polgármester, állam, Szobi Egészségfejlesztési iroda	2031.12.31.	Betegségek időben történő hozzáféréshez való hozzáférés	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	Szűrőbusz meghívása több település érintésével
3	Alacsony jövedelem	Ellátatlan munkanélküliek száma még mindig magas	jobb megélhetés lehetősége	munkanélküli ellátások, átkepzések	helyi foglalkoztatási lehetőségek preferálása, közfoglalkoztatás fenntartása	polgármester, állam, Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, vállalkozók	2031.12.31.	munkanélküliség csökkenése	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
...											

1	Lakosság szám esőkken, öregedők	Kevés gyermekszám	Lakosság szám nő és fiatalodik	önkormányzati rendeletek, együttműködések	fiatalok támogatása	Beköltöző fiatalok támogatása (pl.: első jutók támogatása)	polgármester	2031.12.31.	lakosság szám nő és fiatalodik	humán, pénzügyi, technikai	saját költségvetésből fenntartható	---
2	Alacsony iskolázottság, nem mért egészségügyi állapot	Gyerekek fejlettségi elmaradása körülmények	megfelelő nevelési- oktatási fejlesztéshez való hozzáférés	önkormányzati rendeletek, együttműködések	utazó gyógy pedagógus, fogorvos, fejlesztőpedagógus stb alkalmazása	polgármester, állam, Váci Tankerület	2031.12.31.	iskolázottság növelése	humán, pénzügyi	rafordítással nehezen fenntartható	más településen „útvonaltervek” kialakítása	
3	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Egészségügyi helyzetfelmérés hiánya	Aktiv korban lévő nők egészségi állapota nincs törtenő mérése, romló egészségi állapot	Betegségek időben történő diagnosztizálása	önkormányzati rendeletek, együttműködések	egészségügyi ellátás és ellátás	betegségek kiszűrése időben, ellátáshoz való hozzáférés, segítség, Falugondnoki Szolgálat fenntartása	polgármester, állam, Szobi EFI	2031.12.31.	Betegségek időben kiszűrése, szakellátáshoz való hozzáférés	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	---
2	Alacsony jövedelem	iskolai hiányos végzettség, kompetenciák	jobb körülmények	önkormányzati rendeletek, együttműködések	munkanélküli ellátások, átképzések	közfoglalkoztatás fenntartása, a Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával	polgármester állam, Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály	2031.12.31.	munkanélküliség csökkenése	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatásból fenntartható	---
3	Alacsony jövedelem, elvándorlás	Helybéli munkahelyek hiánya	jobb körülmények	önkormányzati rendeletek, együttműködések	Kisnámak munkába való állásának segítése	polgármester, Váci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, vállalkozók	2031.12.31.	nő a családok életszínvonala	humán, technikai	fenntartható	---	
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Egészségügyi helyzetfelmérés hiánya	Megoldatlan egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése	az idősek az egészségügyi diagnosztizálása	önkormányzati rendeletek, együttműködések	egészségügyi prevenció és ellátás	Falugondnoki Szolgálat fenntartása, célzott időpontok megszervezése	polgármester, állam, Szobi EFI	2031.12.31.	Betegségek időben kiszűrése, szakellátáshoz való hozzáférés	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	Szűrőbusz több település érintésével
2	Egészségügyi szakellátáshoz való hozzáférés nehezkes	Egészségügyi szakellátáshoz való hozzáférés nehezített	való hozzáférés	önkormányzati rendeletek, együttműködések	egészségügyi prevenció és ellátás	Falugondnoki Szolgálat fenntartása	polgármester, állam	2031.12.31.	Betegségek időben kiszűrése, szakellátáshoz való hozzáférés	humán, pénzügyi, technikai	állami támogatással fenntartható	---
...	Elmagányosodás	Kulturális programok létrejötte hiánya	közösségi programok létrejötte	önkormányzati rendeletek, együttműködések	időskorú gondoskodás	Programok szervezése az idősebb korosztály részére bevonással	polgármester, az Nemzeti Önkormányzatok és TENE	2031.12.31.	elégideg több közösségi élet	humán, technikai	fenntartható	---
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												

1	tömegközlekedési eszköz igénybevétele akadályozott	Nehézségek közlekedésben	a mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők közlekedésének segítése	mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők akadálymentesítésre	igény felmérése az polgármester, állam	2031.12.31.	tömegközlekedés igénybevétele	pénzügyi, humán, technikai	állami támogatás, pályázat	---
2	nemélyik közintézmény nem akadálymentesített megoldott	Közintézmények akadálymentesítése	mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők közlekedésének segítése	mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők saját forrás nem áll rendelkezésére. pályázat útján valósulhat meg az akadálymentesítés	Önkormányzatnak polgármester, állam	2031.12.31.	közintézmények megközelíthetősége	pénzügyi, humán, technikai	állami támogatás, pályázat	---
3										
...										

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

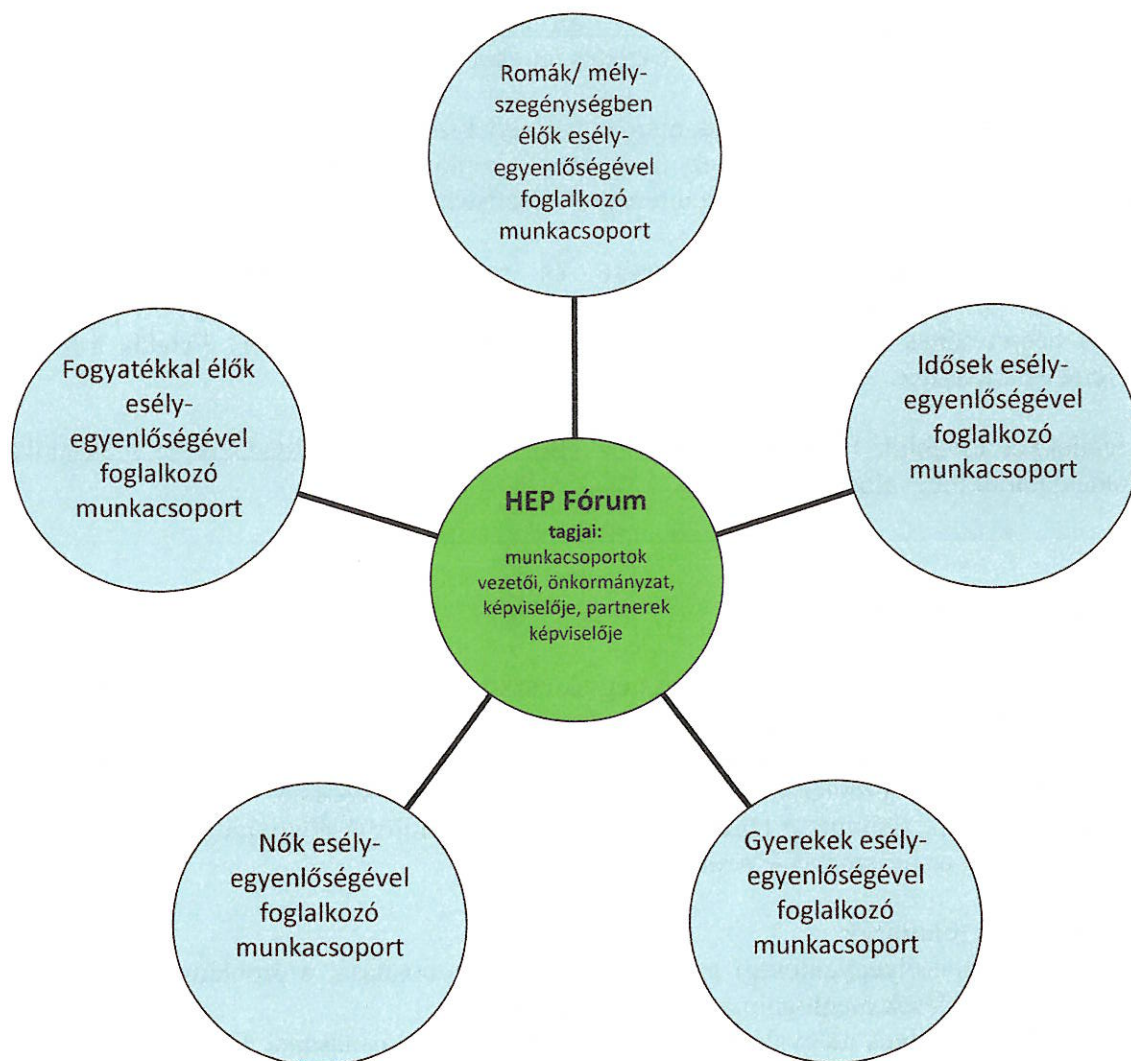
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagybörzsöny község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

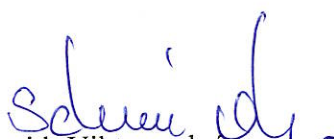
II. Ezt követően Nagybörzsöny község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 25/2026. (III.17.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Nagybörzsöny, 2026. március 17.

Schmidt Viktor polgármester
aláírás